

δυνας δὲ πάρα πολλά πράγματα τὰ ἐπούλησαν τόσον εὐθιανά, ὅπου ἀπέμισιν παροιμία, καὶ λέγεται, ὅταν ἀγοράσῃ τις κινεῖν πρᾶγμα εὐθιανά, ἀνθρώπε αὐτὸ ἀπὸ τὸ μεζᾶτι τοῦ Σεϊτάνογλου τὸ ἐπῆρες; καὶ τὰυτὰ περὶ τοῦ Μιχάλη τοῦ Κωντακουζηνοῦ η.

Τὸ δεύτερον ἐν τῷ χειρογράφῳ περιεχόμενον ἔχει ἐπιγραφήν ταύτην· α *Δακικαὶ ἐφημερίδες, ἧτοι συμβεβηκότα τετραετοῦς μάχης Ὀθωμανορῶσων, πρὸς δὲ καὶ Ἀουστριακῶν μέχρι ἔτους 1739, συλλεχθέντα ἀπὸ τε πρωτοτόπων γραμματέων, καὶ αὐτόπτων Αὐλικῶν τῆς ἡγεμονίας Οὐγκροβλαχίας, ἀβερτερόντος Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου Βασβόδα τοῦ Μαυροκορδάτου, παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ ἐκ Νήσου Σκοπέλου δευτέρου Γραμματικῶ τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, καὶ Κορσοῦλου τῶν Ἰγγλιζῶν.* Τὰυτὰ εἰς τὸ προμετώπιον, εἰς δὲ τὸ ἐσωτέλιον, Περιγραφή πάντων τῶν συμβεβηκότων ἀπ' ἀρχῆς τοῦ μεταξὺ τῶν Ὀθωμανῶν, Ῥώσων, καὶ Γερμανῶν πολέμου μέχρι τέλους αὐτοῦ. η Ὁ Δαπόντες περιγράφων στρατιωτικὰ κινήματα, ἢ ὑποθέσεις αὐλικῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἡγεμονιῶν, μεταχειρίζεται τὸ τότε ἐν Τουρκίᾳ ὑπὸ τῶν ἐν πολιτικῆς γραμμασι συνειθιζόμενον αὐλικὸν ὕφος, εἰς τὸ ὅποιον ὄχι μόνον ὀνόματα ἀξίων καὶ ἐπαγγελμάτων στρατιωτικῶν τε καὶ πολιτικῶν ἐφυλάσσοντο τουρκικὰ ἀμετάβλητα, ἀλλὰ προσέτι καὶ πραγμάτων προσηγορικὰ καὶ ἐπίθετα, καὶ ῥήματα ἀκόμη ἐλαμβάνοντο κατακόρως ἐκ τῆς τουρκικῆς γλώσσης μετὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὴν μεταβολὴν μόνον τῆς καταλήξεως. Ἐὰν ἐνθυμηθῆς πῶς ἔγραφον ποτέ, καὶ εἰδόμενοι ὄντες τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης οἱ Γραμματικοὶ τοῦ Σατράπου τῆς Ἠπείρου, ἔχεις τοῦ πράγματος πλήρη ἰδέαν. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἡ ἀνωτέρω περιγραφή περιστατωμένη ὑπάρχει καὶ λεπτομερῆς εἰς πράγματα χόρην λαβόντα κατὰ τὴν Ἀνατολήν, δὲν ἤθελεν εἰσθεῖν, νομίζω, περιττὴ τοῦ δευτέρου τούτου μέρους, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ ἀρχαιότερου πρώτου, ἢ διὰ τύπων ἐκδόσις, ἐν σπάνει μάλιστα τσαζύτη ἱστορικῶν ἰδικῶν μας ἀπομνημονευμάτων τῶν παρελθόντων χρόνων.

Ὁ Συγγραφεὺς τοῦ Δευτέρου μέρους Κωνσταντίνος Δαπόντες, Καισάριος διὰ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς ὕστερον, γνωστὸς ὑπάρχει εἰς ἡμᾶς ἐκ πολλῶν, ὡς εἰξυρεῖς, ἐκδοθέντων ὑπ' αὐτοῦ διὰ τύπων, διὰ στίχων τὸ πλεῖστον μέρος ὁμοιοκαταλήκτων, εἰς τοὺς ὁποίους παρατηρεῖται καὶ εὐκολία καὶ εὐφράδειξ, ὄχι δὲ σπανίως καὶ ποιητικὴ ἔκφρασις. Ἐκ τοῦ Καταλόγου τῶν ἐκδοθέντων τούτων πονημάτων του, τὸν ὅποιον ἐθήκεν αὐτὸς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐπιγραφομένου ἐπιστολαί διὰ στίχων ἀπλῶν κατὰ τῆς ὑπερηφανείας, καὶ περὶ ματαιότητος κόσμου Ἐνετίησι, 1776 προκύπτει ὅτι ἐχρημάτισεν οὗτος καὶ εἰς τῶν πολυγραφωτέρων συγγραφέων μας τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος, διότι ὑπὲρ τὰς δύο δεκάδας ἀναβάνουσι τὰ ὅσα ἐξέδωκε· μεταξὺ αὐτῶν προέχουσι

μὲ φαίνεται, τὸ ἐν Δευβίχ 1766 ἐκδοθέν, Καθρέπτης γυναικῶν, καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ 1770 ἐκδοθεῖσα Συλλογὴ, εἰς τὴν ὅποιαν στιχουργημένα μὲν περιέχονται Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου Χρηστοθήσια, Κἀτωνης γυνᾶμι, Φικυλίδου νομιστικὸν ποίημα, Πυθαγόρου γουσαῖ ἔπη, Κέβητος πίναξ, Γρηγορίου Θεολόγου δίστιχα, καὶ διάφορα ἕτερα, μεταφρασμένα δὲ εἰς τὸ πεζόν, Λουκιανοῦ Χάρων ἢ ἐπισκοποῦντες καὶ περὶ Μακροβίων. Ἐς προσθήσω ἀκόμη καὶ τὴν ἀστειὰν ἐκείνην μελοποιεῖν, περιεχομένην καὶ εἰς τὸ I χειρόγραφον τὴν ἐπιγραφομένην, Κανῶν, ἐν ᾧ περιέχονται τὰ πλέον ἀξιόλογα πράγματα τῆς Οἰκουμένης, καὶ τί ἐκλεκτὸν πρᾶγμα ἐβγάξει κάθε τόπος, συνθεμένα μὲ καλὴν τάξιν, εἰς ἧχος δ' πρὸς τὸ ἀνοίξω τὸ στόμα μου, ἐκ τῆς ὁποίας, ἐνθυμῆσαι νομίζω ὅτι ἐστερερίζομεν ποτέ τινα, καὶ μάλιστα τὰ τροπάρια, τὰ μνημονεύοντα μεταξὺ τῶν ὠραίων καὶ ἀξιαγίστων πραγμάτων τῶν Ἰωαννίνων τὰ χέλυσ καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν τὸ σῶφρον.

Ἴσως ἐκ τῶν ἤδη ἐξετασθέντων χειρογράφων ὑπάρχουσί τινα ὄχι πάντῃ τοῦ φωτός ἀνάξια, καὶ ἐλπίζω ὅτι ὁ φιλόμουσος αὐτῶν κάτοχος Κ. Λάμπρας θέλει στήσῃ τὴν ἐκλογὴν του εἰς ἐκεῖνα, ὅσα, ὡς τοιαῦτα ἀνωτέρω ἐπαρατήρησα, ἐάν ποτε συλλάβῃ τὴν ἰδέαν ἐκδόσεως μέρους αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ περὶ τοῦτο ἀφίνεται ὅλως εἰς τὴν φωτισμένην αὐτοῦ κρίσιν. Ἐρῶσο, φίλε, καὶ εὐτύχει.

Ἐκ Κερκύρας, τῆ 28 Σεπτεμβρίου 1858.

Χ. ΦΙΛΗΤΑΣ.

ΕΡΑΤΩ.

—οεμσο—

Μόλις ἠγέρθη ἀπὸ τὴν κλίνην νέος τις Ἀθηναῖος Χαρίλαος Ν... καλούμενος, καὶ ὁ ὑπρέτης ἔδωκεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοῦ συμβολαιογράφου Χ..., δι' ἣν παρεκαλεῖτο νὰ μεταβῇ εἰς τὸ γραφεῖόν του. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ δημόσιος οὗτος μνήμων ἔχων χαρακτηρὰ μᾶλλον σκεπρῖν, γράφει πρὸς τὸν Χαρίλαον ὅσῳκις μόνον πρόκειται περὶ σπουδαίας ὑπεθέσεως. Ἐσπευσεν λοιπὸν οὗτος νὰ ὑπακούσῃ.

Ἐλθὼν ὅπου ἐπροσκλεῖτο, ἀνέβη κλίμακα σχεδὸν ἐτοιμόρροπον, τρίζουσαν ὑπὸ πᾶν βῆμα, ὅπως καὶ κλίμακες καὶ τῶν ὀκτῶ τῶν Ἀθηνῶν συμβολαιογραφειῶν, καὶ ἐμβᾶς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Κ. Χ... ἐκάθησεν ἐπὶ ἀνακλινητρῖου τρίζοντος καὶ ὑπενδίδοντος οὐχ ἦττον τῶν βαθμίδων τὰς ὁποίας ἐπάτησε πρὸ μικροῦ.

— Ἐχετε, ἠρώτησεν ὁ συμβολαιογράφος Χ..., συγγένισάν τινα εἰς τὴν Τουρκίαν;

— Συγγένισαν; ... Ἴσως· δὲν καλοενθυμούμαι.

— Τὸ ἐνθυμούμαι ὅμως ἐγὼ εἶναι ἀδελφὴ τοῦ πάπου σας. Καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανε χωρὶς ν' ἀφήσῃ διαθήκην, εἴσθε ὁ πλησιέστερος συγγενὴς τῆς. Εἰπέτε μοι λοιπὸν ἐάν θέλετε νὰ ζητήσετε τὴν κληρονομίαν, ἢ ἐάν προτιμάτε νὰ τὴν ἀφήσετε εἰς τοὺς πλαγίους συγγενεῖς.

— Καὶ εἶναι σημαντικὴ;

— Περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον γροσίων, ὃ ἐστὶ δικοσίαι καὶ πεντήκοντα χιλιάδες δραχμῶν. Ἴδου τὰ ἔγγραφα.

— Ἄ, ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Χαρίλαος· βεβαίως θὰ τὴν ζητήσω. Ναι μὲν μὲ κακοφαίνεται ν' ἀφήσω τὰς Ἀθήνας τὴν ὥραν ταύτην ὅτε θ' ἀρχίσουν οἱ χοροὶ καὶ τὸ θέατρον, ὅμως...

Καὶ σηκωθείς ἔχωσε τὰ ἔγγραφα εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἀπεχαιρέτισε τὸν συμβολαιογράφον.

— Ὡρα καλὴ, κύριε; Δὲν μ' ἐρωτᾶτε ποῦ θὰ ὑπάγετε νὰ εὑρετε τὴν κληρονομίαν;

— Τωόντι· ἀλλὰ δὲν μὲ εἶπετε εἰς τὴν Τουρκίαν;

— Μάλιστα· ἀλλ' ἐάν ἀποφασίσετε νὰ περιτρήξετε ὅλην τὴν Τουρκίαν ἕως οὗ εὑρετε τὸ μέρος ὅπου ἀπέθανεν ἡ θεία σας, ἀμφιβάλλω ἂν θὰ φθάσουν οἱ χρόνοι σας. Σὰς λέγω λοιπὸν ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Χαρίλαος ἐξῆλθε καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἔπλεεν ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Φάσιος πρὸς τὸν Βόσπορον.

Ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀνέβη εἰς τὸ Σταυροδρόμιον· ὃ δὲ δικηγόρος πρὸς ὃν ἀπετάθη ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀδικρονονεῖκτοι ἦσαν οἱ τίτλοι του· ἀλλ' εἰς τὴν Τουρκίαν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ τελειώσωσιν ἄνευ προσκομμάτων αἱ ὑποθέσεις, ἔστωσαν καὶ ἀπλούσταται; Μὴν ὀλόκληρος περῆλθε, καὶ καθ' ἑκάστην, ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου, ἀνεβλάστανον νέαι δυσκολίαι. Εὐκολώτερον ἦτο νὰ κατκήσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων, ἢ νὰ λάβῃ τὴν δικαιοματικῶς ἀνήκουσαν αὐτῷ κληρονομίαν, περὶ τὴν ὁποίαν χανθὸν ἐπέκειντο χίλια στόματα. Ἐπειδὴ ὅμως διακόσαι καὶ πενήκοντα χιλιάδες δραχμῶν, εἰς τὴν Ἑλλάδα μάλιστα, δὲν εἶναι περιουσία εὐκαταφρόνητος, κδημόνει μὲν καὶ ἐστενοχωρεῖτο, ἀλλ' ἐπερίμενε· τὸν δὲ βχθμόν τῆς ἀδημονίας καὶ στενοχωρίας του μανθάνομεν ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἔγραψε πρὸς φίλον εἰς Ἀθήνας.

« Κωνσταντινούπολις, 9 Δεκεμβρίου 185.. »

» Θὰ τὸ πιστεύσης, φίλε μου; Ἐγὼ ὁ αἰείποτε ἀποστραφείς τὸν καπνόν, γαργαρίζω δὲν ἠξέυρω πόσους ναργιλέδας τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ κατορθώσω νὰ διασκεδάσω τὴν στενοχωρίαν μου. Ἴδου ποῦ κατήντησα.

» Τὸ πρῶτ', μόλις σηκωθῶ, μὲ παρουσιάζεται καφές καὶ τσιμπούκι· οὕτω πως προοιμιάζω τὴν ἡμέραν μου· τὴν τελειῶνω δὲ μὲ ἐπίλογον ναργελικόν· οἱ καρέδες γεννῶσι καρέδας, τὰ τσιμπούκια διαδέχονται ἄλλα τσιμπούκια, καὶ εἰς τοὺς

ναργιλέδας ἔπονται νέοι ναργιλέδες· δηλαδὴ κάμνω ὅ,τι ἀρκεῖ νὰ μὲ ἀποκτηνώτῃ. Δύο εἶτι μῆνας ἂν μείνω ἐδῶ θὰ ὀμιλῶ τὴν Τουρκικὴν ἐλφραδίε, ὡς ἄλλος ὀπαδὸς τοῦ προφήτου.

» Πολλάκις πολλοὺς καὶ πολλὰς ἤκουσα εἰς Ἀθήνας νὰ παραπονῶνται ὅτι μονότονος καὶ ἀπῆθς εἶναι αὐτόσε ὁ βίος· ὁποῖα μισαρία! Θέλω νὰ ἔλθωσιν ἐδῶ, καὶ τότε θὰ πεισθῶσιν ὅτι ὁ βίος τῶν Ἀθηνῶν εἶναι τέρψις καὶ διασκεδάσις μεγίστη παραβλαλλόμενος πρὸς τὸν βίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὅτι εἶναι ἀληθινὴ ποικιλία πρὸς τὴν ἐνταῦθα μονοτονίαν· τὸ κατ' ἐμὲ, ἡ ἀνδία ἐγεννήθη, ἀνατράφη καὶ ἀπεθανατίσθη ἐνταῦθα· δὲν συγκατανεῖει ποτὲ ν' ἀποδημήσῃ, πρὸς ὥραν τοῦλάχιστον.

» Οἱ ἔμποροι τοὺς ὁπίους συναναστρέφομαι εἶναι βεβαίως τίμιοι καὶ ἀξιάλογοι χριστιανοί, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅλοι ὁμοιάζουσιν ἀλλήλους· εἶδες ἕνα; τοὺς εἶδες ὅλους· ὑπάρχει λοιπὸν ἄλλο τι πλέον μονότονον; Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ διὰ τὰς οἰκίας· ὅλοι ἔχουσι τὸν αὐτὸν ῥυθμόν, ὅλοι εἶναι κτισμένοι κατὰ τὸ αὐτὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον· αὐλαί, πλήθος παραθύρων, ἐξῶσται, ἰδοὺ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῶν Βυζαντινῶν οἰκημάτων. Τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου καταλύω εἶναι ἀρκετὰ μέγαλον καὶ κομψῶς εὐτρεπισμένον· ἀπὸ τὰ περὶ τοῦ θυματίου μου βλέπω τοὺς κήπους τοῦ γείτονος παλατίου τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας, καὶ τὸ Βυζαντινὸν αὐτῶ, καὶ μέρος τοῦ Κερατείου κόλπου. Μετὰ δὲ μεσημβρίαν ἀπερχόμενος εἰς τὰ Μεγάλα μνήματα, οὕτω λεγόμενα πρὸς διαστολὴν ἀπ' ἄλλου μέρους καλουμένου Μνηματάκια, περιπατῶ ὀλίγον, κάθημαι εἰς καφεναεῖον, ῥοφῶ ζῦθον καὶ ἐκμιζῶ ναργιλέν.

» Ἐάν μ' ἐρωτήσης ποτὲ θ' ἀναχωρήσω, θὰ σὲ ἀποκριθῶ ὅπως μὲ ἀποκρίνεται καὶ ὁ δικηγόρος μου ὁσάκις τὸν ἐξετιζῶ περὶ τοῦ τέλους τῆς ὑποθέσεώς μου· « ἐντὸς ὀλίγου ». Ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην ἀκούω ἀφότου εἶμαι ἐνταῦθα, κατήντησα νὰ πιστεύσω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν Τουρκίαν σημαίνει ποτέ.

» Καὶ σεῖς, ἀχάριστοι, ἔχετε τὸν περίπκτον τῶν Πατισίων, καὶ τὴν δεινροστοιχίαν τοῦ Παλατίου, καὶ τὸν παράδεισον τῶν ἀνακτόρων, καὶ τὸν βοταμικὸν κῆπον τοῦ Γερο-κρητικοῦ Χαιρέτη, καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ τὴν βιβλιοθήκην, καὶ τοὺς δικηγόρους, καὶ τοὺς ἰατροὺς, καὶ τοὺς χοροὺς τῆς Αὐλῆς, καὶ πάλιν παραπονεῖσθε! ἤθελα νὰ κατεδικάζεσθε νὰ ζήσετε ἐδῶ ἐξ ἡμῶν τοῦ χειμῶνος!

» Ναι μὲν οἱ γνώριμοί μου μὲ ἐπροσκάλεσαν καὶ εἰς ἐσπερινὰς συναναστροφὰς καὶ εἰς πολυτελεῆ γεύματα· ὀλίγα ἀστειώτητες, πολὺς γέλως, ὀμιλίαι περὶ συναλλαγμάτων καὶ σιτηρῶν καὶ νομισμάτων, εἰς τὰς ὁποίας ἀναμιγνύονται, φεῦ! καὶ τὰ ῥόδινα χεῖλη τοῦ ὠραίου φύλου, ἰδοὺ ἄπασα ἡ τροφή τῶν συναναστροφῶν τοῦ Σταυροδρομίου. Μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας παρουσίας εἰς τοιαύτας εὐθυμίας ἐνόμισα ὅτι θὰ εὐθύμουν περισσώτερον ἐάν ἔμενον μονάζων εἰς τὸ θυματίον μου. Ἡ καλὴ μου θεία δὲν προεῖδε βεβαίως πόσον ἀκριβὰ ἔμελλον ν' ἀγοράσω τὰς δια-

κοσίας πεντήκοντα χιλιάδας της. Πιθανόν νὰ μὲ εἶπες· αὐτοὺ στενοχωρεῖσαι ἄφες λοιπὸν τὴν κληρονομίαν εἰς τοὺς πλεονέκτους συγγενεῖς. Ἀλλὰ, φίλε μου, ἤρχισα πλέον, ἤλθον ἐδῶ, ἐτυρννίσθην τόσους μῆνας, θέλω καὶ νὰ τελειώσω. Πλὴν τούτου ἂν ὑποχωρήσω δὲν σὲ φαίνεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐνδῶση πρὸ τῆς Τουρκίας; ἐγὼ τοῦλάχιστον τοιοῦτό τι φρονῶ, ἐπειδὴ ἄσάκις εἶμαι εἰς τὰ ξένα θεωρῶ ἕνα τὸν σηκιοφόρον τῆς πατρίδος μου.

« Εἰς τὰ Μεγάλα Μνήματα, ὅπου συρρέει ὁ κελός καὶ ὁ κακὸς πληθυσμὸς τοῦ Σταυροδρομίου, ἀπῆλθισα ἐσχάτως ἄνθρωπὸν τινὰ ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου· ἦτο ὥρα τετάρτη μετὰ μεσημβρίαν, καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες μουσικοὶ σωροὶ ἐπαίζον (καὶ πῶς τὰ ἐπαίζον!) τεμάχια τῆς Γραβιάτας, τῆς Νόρμας καὶ τοῦ Ναβούκου. Στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν, εἶδον νέαν ἥτις μ' ἐφάνη εὐμορφος, καὶ παρ' αὐτὴν γραῖαν. Ἐνῶ δὲ περιεργαζόμην αὐτάς, ἡ νέα ὑπεμειδίασε καὶ μ' ἐχαιρέτισε διὰ νεύματος. Ὑπολαβὼν ὅτι ὁ χαιρετισμὸς ἐγένετο πρὸς ἄλλον, ἐστρεψα ὀπισθὲν μου τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος ἦτον ἐκεῖ πλησίον· ἡ νέα στικωθεῖσα ἐ- τοσοῦτω καὶ ἀναχωροῦσα ἐμειδίασεν ἐκ νέου, καὶ μὲ προσηγάρευσε διὰ τῆς δεξιᾶς.

« Ἄν καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἰρχόμην καθ' ἐκάστην εἰς τὰ Μεγάλα Μνήματα, δὲν τὴν εἶδον πλέον ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Χθὲς ὅμως τὴν ἀπῆλθισα τέλος πάντων καθημένην ὅπου καὶ ὅτε τὴν ἐπρωτοεἶδον, καὶ σύντροφον ἔχουσαν τὴν αὐτὴν γραῖαν. Καὶ πάλιν ὑπεμειδίασε, καὶ πάλιν μ' ἐχαιρέτισε διὰ νεύματος. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως δὲν ἤμην μῆνος· ὁ δικηγόρος μου μὲ συνώδειξε, καὶ ἦτον ἀπρεπὲς νὰ τὸν ἀφήσω διὸ ἐπέρασα χωρὶς νὰ σταθῶ, ὑποθέσας ὅμως ὅτι ἐχόρευσα ἄλλοτε μὲ τὴν νέαν αὐτὴν εἰς Ἀθήνας, καὶ ὅτι προσαγορεύουσα μὲ ἤθελε νὰ δεῖξῃ ὅτι μ' ἐνθυμεῖτο. Ἡ στενοχωρία διατρῆθι θαυμασιῶς τὴν μνήμην.

« Σὲ βλέπω, φίλε μου, κινεῖντα τὴν κεφαλὴν καὶ χαμογελῶντα... Πρὸς τί, λέγεις, τόσα πολλὰ λόγια δια μίαν συνάντησιν; ἔχεις δίκαιον... ἀλλὰ γράφων σε διασκεδάζω τὴν στενοχωρίαν μου...»

Ὁ Δικηγόρος ὅμως διεσκεδάξεν ἄλλως πῶς τὴν στενοχωρίαν του, περιδιαβάξων εἰς τὰ Μεγάλα Μνήματα, καὶ ἀναζητῶν τὴν ξανθὴν νέαν· ἐροθεῖτο μόνον τὸν θηλυκὸν Κέρβερον. Μίαν τῶν ἡμερῶν εἶδεν αὐτὴν καθημένην ὅπου καὶ πάντοτε· μόλις δὲ ἐπλησίασε καὶ χαιρέτισα αὐτὸν ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ εἶπεν·

— Ἦξευρα ὅτι θὰ ἐπιστρέψης.

Τὸ ἀφελὲς τῆς ὑποδοχῆς ἐρρίψεν εἰς ἀμυχανίαν τὸν Χαρίλαον. — Βεβαίως, ἀπεκρίθη, ἀφοῦ σὰς εἶδα ἔμελλα νὰ ἐπιστρέψω.

Ὁμολογητέον ὅτι ἡ ἀπόκρισις δὲν ἦτο πολλὰ πνευματώδης· ἡ νέα ὅμως Κωνσταντινουπολίτις τὴν ἐθεώρησε, φαίνεται, ἐξαισίαν.

— Διὰ τί λοιπὸν ἀργοπόρησες τόσῳ πολῷ; ἠρώτησεν ἐπιπλήττουσα τρῶπον τινὰ αὐτόν.

Οὗτος δὲ ἐφέλλισε καὶ ἐπροσποικίθη δειλίαν εἰπὼν ὅτι δὲν ἐτόλμα, δὲν τὸ κατώρθωσεν· ἡ νέα ὅμως σείσασα τὴν κεφαλὴν· — Ὅλ' αὐτὰ, εἶπε, θὰ ἦσαν σωστὰ ἂν ἐγνωρίζομεθα ἀπὸ χθὲς, ἀλλὰ μεταξύ μας πρὸς τί τόσοι δισταγμοί;

Τοῦτο ἀκούσας ἐκεῖνος ὑπέπεσεν εἰς τελείαν ἀμυχανίαν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέθεσεν ὅτι θὰ ἐγνωρίσθησεν εἰς Ἀθήνας· ἀλλ' ὅσω τὴν ἐβλεπε τόσῳ ἐπιθετο ὅτι δὲν τὴν εἶχεν ἰδεῖ ἄλλοτε. Ἐνῶ δὲ ἐσυλλογιζετο τί ν' ἀποκριθῆ, ἡ νέα ἐπανέλαβεν ἐντόνως·

— Θὰ ἔλθης βέβαια νὰ μὰς ἰδῆς· ἡ κατοικία μας εἶναι ἐδῶ πλησίον· ἔχει ὠραῖον κήπον μὲ δρόμους καὶ αἰγοκλήματα· τὸ βοᾶδον μάλιστα εἶναι ὠραῖον. Ἢλα νὰ δροσισθῆς μὲ ὀλίγον γλυκὴν τὸ ἀγαπᾷς πάντοτε;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη εὐθὺς ἐκεῖνος, οὔτινος ἡ ἀπορία πύξανε ἀδιακῶπως.

— Ἀλλὰ, ἠρώτησεν αἰφνης ἡ νέα, διὰ τί ἄλλαξες τὸ ὄνομά σου; ἄλλοτε ὠνομάζιστο Ἀριστομένης, χθὲς δὲ ὁ συνοδοιπότης σου σὲ ἔλεγε Χαρίλαον. Ναὶ μὲν μὲ ἀρέσει καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα, προτιμῶ ὅμως πολὺ τὸ ἄλλο.

Ὁ Χαρίλαος ἐτριψε τὸ μέτωπον ζυγῶν ἀπόκρισιν· ἀλλ' ἡ γραῖα, ἥτις ἕως τότε μένουσα ἀκίνητος ἐφαίνετο ἀποῦσα, στρέψασα ἰκτερευτικῶς τὸ βλέμμα πρὸς αὐτόν, τὸν ἀνεγαίτισε.

— φαίνεται, ἐξτκαλοῦθησεν ἡ νέα μὲ δόλως ἀποροῦσα διὰ τὴν ἀμυχανίαν τοῦ Χαρίλαου, ὅτι δὲν θέλεις νὰ μάθουν ὅλοι ὅτι ἐπέστρεψες;

— Μάλιστα.

— Ἐγὼ ὅμως ἡ ὁποία δὲν ἐταξείδευσα ὠνομάζομαι πάντοτε Ἐρατώ.

— Κάλλιστα ἐκάμετα, διότι Ἐρατώ εἶναι ἐρημιώτατον ὄνομα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσήλωσε τὸ βλέμμα εἰς τὴν γῆν, καὶ μὲ τὴν ἄκραν λεπτοῦ ῥαβδίου ἐχάρασσεν ἀλλακότους χαρακτῆρας ἐπὶ τοῦ χώματος. Ἡσθάνετο ὅτι ἐγένετο μωρός, καὶ μετεμελείτο φρικτὰ διότι ἐχαιρέτισε τὴν Ἐρατώ. Καὶ ἐπεθύμει μὲν ν' ἀποδείξῃ πρὸς αὐτὴν ὅτι ἐλανθάνετο, ἀλλὰ πῶς; Διελογίζετο ἐνίστατο ὅτι ἡ ξανθὴ Κωνσταντινουπολίτις ἦτο παράφρων, καὶ ὅτι τοιαῦτη ἦτον ἡ ἐννοια τοῦ πρὸς αὐτὸν βλέμματος τῆς γραῖας· παρατηρῶν ὅμως λαθραῖως ἐπιθετο ὅτι ἄτοπος ἦτον ἡ ὑπόθεσις του, διότι καὶ τὸ ἦθος εἶχε γαλήνιον καὶ ἱλαρόν, καὶ τὸ βλέμμα γλυκὸ καὶ ἡμερον. Ἐροθεῖτο λοιπὸν μὴ εἶπῃ τι ἀνόητον ἐὰν τὸν ὀμιλήσῃ αὐθις. Διὸ ἐσιώπα, καὶ καταστέλλων τὴν ἐλληνικὴν του ζωηρότητα, ἐφαίνετο ὡς τις ἐκ τῶν εὐχθίων κατοίκων τῶν Παραρρηνείων.

Εὐτυχῶς ὅμως ἡ γραῖα, ἥτις ἔχουσα τὴν ὀγκώδη μύτιν τῆς ἐντὸς βιβλίου ἐφαίνετο βυθισμένη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, ἔσωσεν αὐτόν διότι ἐγερθεῖσα εἶπεν·

— Εἶναι ὥρα, κόρη μου, ν' ἀναχωρήσωμεν.

Τοῦτο ἀκούσασα ἡ Ἐρατώ ἐσακώθη καὶ αὐτὴ, ἐρρύθμισε τὸ ἐπανωφόριόν της, καὶ τείναςα τὴν χεῖρα

πρὸς τὸν Χαρίλαον— Καλὸν ἐξημέρωμα! εἶπα· θὰ σε δεῖξω αὖριον τὸν κήπον μου. Καὶ λαβοῦσα τὸν βραχίονα τῆς γριῆς ἀνεχώρησεν ἡσυχος.

Ἐκεῖνος δὲ ὅλοις ἀμηχανῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Νὰ υπάγη τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν περίπατον ἢ νὰ μὴν υπάγη; Ἄλλ' ὁ περίπατος αὐτὸς ἦτον ἐξ ἀρχῆς ἡ μόνη τέρψις του. Πλὴν τούτου εἶχε καὶ περιέργειαν νὰ μάθῃ ποία ἀρα ἦτον ἐκεῖνη ἡ νέα.

Μεταξὺ τοιοῦτων λογισμῶν ταλαντευόμενος ἀπεκοιμήθη, καὶ εἶδε καθ' ὕπνον τὰ ἐγγράφα τῆς κληρονομίας του, περιδεδεμένα μὲ κυανὰς ταινίας, ὁποῖαι συνήθως ἐκόσμου τὴν Ἐρατώ, καὶ τὸν δικηγόρον του φοροῦντα λευκὸν ἐπενδύτην καὶ χορεύοντα· τὰ ἀλλήλοτα δὲ ταῦτα ὄνειρα διεπκέδασε πρῶτῃ τις ἐπίσκεψις. Ἀνοιχθείσης τῆς θύρας τοῦ δωματίου εἰσῆλθεν ἡ γραῖα τῶν *Μεγάλων Μνημάτων* ὀδηγημένη ἀπὸ ὑπρέτην τοῦ ξενοδοχείου· καὶ περὶ κλάσασα αὐτὸν νὰ μὴ ταραχθῆ, ἐκίθησε παρὰ τὴν κλίνην του.

— Βεβαίως, κύριε, εἶπε, σὰς φαίνεται περὰ δαξος ἡ ἐπίσκεψίς μου· ἀλλ' εἶναι ἀναγκαῖον νὰ σὰς δώσω ἐξηγήσεις τινὰς περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως δὲν ἐνοήσατε. Ἴσως μάλιστα, ἀφοῦ μὲ ἀκούσατε, σὰς ζήτησω καὶ μίαν χάριν.

Καὶ μετὰ μικρὴν σιωπὴν καὶ σκέψιν διηγήθη τὴν ἱστορίαν αὐτῆς τε καὶ τῆς Ἐρατοῦς.

Ἡ γριῖα ὠνομάζετο Κ. Γ. Ζ., ἀνεψιά δὲ αὐτῆς ἦτον ἡ Ἐρατώ, ἥτις ἀπορραγισθεῖσα τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν βρεσικὴν ἡλικίαν, ἀνατράφη πολυτελῶς εἰς ἓν τῶν τερπνοτέρων τοῦ Βοσπόρου χωρίων, καὶ ἀνατράφη ἔχουσα διδασκάλους, καὶ καλλιεργῶσα εὐδακίμως τὸν φύσει δεξιὸν αὐτῆς νοῦν. Εἶχε δὲ χαρακτῆρα γλυκύτατον καὶ ὀμκλόν, ἀλλὰ καὶ ῥοπήν πρὸς τὴν σκέψιν, τὰ ὑπερφύη καὶ τὰ μυστηριώδη. Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν εἶχε τρίτον ἐξ ὁδελφῶν ὀνομαζόμενον Ἀριστομένην μετὰ τοῦ ὁποίου συνέζησεν ἐπὶ πολὺ· ὅτε δὲ ἐγένετο δευκαεξεπῶν εἶδεν αὐτὸν ἐπανελθόντα μετὰ μακρὰν ἀποδημίαν, ἐπὶ ἀνέλαθε τὰς πρώτας σχέσεις, καὶ μετὰ δεκαοκτὼ μῆνας ἡ δύο ἔτη ἔρραβωνίσθησαν· ὁ βίος τῆς Ἐρατοῦς ὠμοῖαζε βεβαίως διαχυγῆς κυλιόμενον γκλήνηος μεταξὺ δύο ἀνθοφόρων ὄχθων. Ὁ πατὴρ τοῦ γίου, ἀγαπῶν ὄχι μετρίως τὰ χρήματα, κῆλησεν ἅμα μετὰ τὸν ἀρραβῶνα ν' ἀπέλθῃ εἰς τὰ ξένα ὁ υἱὸς του διὰ νὰ συνδέσῃ νέας ἐμπορικὰς σχέσεις. Ἀνεχώρησε λοιπὸν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου εἰς τῶν φίλων ἢ συγγενῶν του εἶχε κατάστημα.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ ὁ πατὴρ ἀπέθανε προσβληθεὶς ἀπὸ ἀποπληξίαν, καὶ κατὰ τὰς εὐρεθείσας γραπτὰς ὀδηγίας του, ὁ υἱὸς ἐπρεπε νὰ μείνῃ τέσσαρα ἔτη εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἄλλὰ καὶ οὗτο· μετὰ δύο ἔτη ἐγένετο θῦμα τοῦ ἑκτέρου εἰς τὴν Νέαν Ἀρχήλιαν. Κατὰ κερκὴν μοῖραν ἡ Ἐρατώ ἔλαθεν αἰφνης τὸν θάνατόν του, καὶ λειποθυμήσασα ἔμεινεν ἀλάλος καὶ σχεδὸν ἄπνους ὀλακλήρον ἡμερονύκτιον. Ἐνῶ δὲ ὅλοι ἐτρεμον ἐνθυμούμενοι τὴν ἀπαλπισίαν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ παρεδίδοτο ἀνανήφουσα, αἰφνης ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἐμειδίασεν, ἔτριψε τὸ μέτωπον, καὶ ἠ-

ρώτησε διὰ τί ἦσαν σεσωρευμένοι περὶ αὐτήν. Ἐνοεῖται ὅτι ἡ κατάστασις αὐτῆς ἦτο τρομεριώτερα καὶ τῆς θλίψεως τὴν ὁποίαν ὑπετίθετο ὅτι θὰ αἰσθανθῆ· ὅλοι τὴν ἠτένιζον ἐντρομοί· αὐτῆ δὲ ἠρώτησε διὰ τί ἦτον ἐξηπλωμένη· καὶ μαθοῦσα ὅτι ἔπαθεν ὀλίγον, ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἔπαυγε πλέον καὶ ὅτι ἐπεθύμει νὰ σκευθῆ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν ὠμίλησε πλέον περὶ τοῦ Ἀριστομένου· ἐφαίνετο ὅτι τὸν ἐλησμονήσεν ἐξ ὀλακλήρου, καὶ ὅτι ἡ σφοδρὰ προσβολὴ ἐπυρπόλησεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸν οἰκίσκον ἐκείνον τῆς κεφαλῆς τῆς ἐν ᾧ ἐνεργώλετο ἡ μνήμη του. Καθ' ὅλα ὅμως τὰ λοιπὰ ἔμεινεν ἡ αὐτῆ ὡς καὶ πρότερον· ἐνίοτε μόνον παρεπονείτο ὅτι ἔπισης σφοδρὰν κεφαλαλγίαν. Καὶ εἶχε μὲν πάντοτε τὸν χαρακτῆρα ὀμκλόν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν αὐτὴν εὐθυμίαν· ἡ πρὸς τὴν σκέψιν μάλιστα κλίσις τῆς πύξησε καὶ ἔρραπε πρὸς τὴν μελαγχολίαν. Ἡ ταλαίπωρος μήτηρ τηκομινὴ ἀεννάως διὰ τὴν παραφροσύνην τῆς θυγατρὸς τῆς, ἀπέθανε παρακαλοῦσα τὴν Κ. Γ. Ζ. νὰ μὴ ἀποχωρισθῆ ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἐρατώ. Ἐκτοτε λοιπὸν ἡ γριῖα συζῆ μετ' αὐτῆς εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον, ὅπου ἐβόησεν ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου τοῦ Ἀριστομένου.

Ὁ θάνατος τῆς μητρὸς δὲν ἐλύπησε τὴν θυγατέρα παραπολύ. Νὰ μὲν ἐκλαυσε τὴν ἐπισῶσαν ὅτε δὲν ἐπέστρεψεν αὐτῇ νὰ ἐμῆ εἰς τὸν κοιτῶνα ἐν ᾧ ἀπέθανε, καὶ παρεπονέθη ὅτι τὴν ἀπεμάκρυνον μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ ὅλους ὕπους ἡγάπη, ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας, εἰπόντος τινος ὅτι ἡ μήτηρ τῆς ἀνεχώρησεν εἰς οὐρανοῦς.— Ἐνεῖς δίκαιον, ἀπεκρίθη, ταξειδεύει ὕπως καὶ ὁ Ἀριστομένης.— Ἄλλ' ἔκτοτε οὐδὲ τὸ ὄνομά τῆς ἀνέφερον.

Ὁ πρὸς τὰ μυστηριώδη ἔρωις τῆς νέας ἀνεπτύσαστο ἐτι μάλλον καθ' ἐκάστην. Ἐνίοτε διελέγετο μόνη εἰς τὸν κήπον ὀμιλοῦσα ταπεινά, ὑψόνουσα τὴν φωνήν, ψάλλουσα καὶ πράττουσα ὡς ἂν ἦτο παρὼν ἀνθρωπὸς τις. Ἐνεδύετο δὲ λευκά, ἐκόσμου μὲ κυανὰς ταινίας τὸ στῆθος, τὴν κόμην, τὸν πῖλον καὶ τοὺς βραχίονας, διότι πικραῖα τις εἰκὼν τὴν ὁποίαν εἶχε ζωγραφίσῃ ὁ Ἀριστομένης, περὶστανε γυναῖκα οὕτω πως ἐνδεδυμένην. Ἄλλὰ ποίαν σημασίαν ἐδίδεν εἰς τὸ ἐνδύμα τούτο; Ἴσως ἐνόμιζεν ὅτι οὕτω πως ἐνδύονται αἱ μεμνησθεμένα.

Τὴν πέμπτην ὥραν ἐκάστης ἡμέρας, ὄραν καθ' ἣν ἐμαθε τὸν θάνατον τοῦ μητρὸς τῆς, ἐλειποθύμει, ἢ μάλλον καταλαμβάνετο, ἀπὸ ὕπνου μαγνητικόν. Καὶ ἐγένετο μὲν κατ' ἀρχὰς φροντίς νὰ προληφθῆ ἡ διάθεσις αὕτη, ἀλλ' ἐδοκίμαζε τοσοῦτω σφοδρὰν ταραχὴν, καὶ προσεβάλλετο ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τοσοῦτον γέλωτα καὶ τοσαῦτα δάκρυα, ὥστε ἐπαυσαν πᾶσαν προσπάθειαν. Ὁ λήθαργος διήρκει μίαν ἢ, τὸ πολὺ, δύο ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξύπνα αἰσθανομένη ὀλιγώτερον τὴν κεφαλαλγίαν.

Οὕτω πως ἔζων καὶ θεῖα καὶ ἀνεψιά, μακρυνθεῖσαι ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ λησμονηθεῖσαι ἐπὶ τέλους ἀπὸ αὐτόν. Ἐξήρχοντο δὲ ἀπὸ τὴν οἰκίαν μόνον ὀσάκις ἐπρόκειτο νὰ υπάγωσιν εἰς τὰ *Μεγάλα Μνηματα*. Ἀφοῦ ὅμως ἀπήντησαν τὸν Χαρίλαον, ἡ

Ἐρατῶ ἐγένετο, κατὰ τὴν Κ. Γ. Ζ., καὶ ζωηροτέρα καὶ πλέον φαιδρὰ, ὥστε ἡ θεία τῆς χαίρουσα ἐθεώρει τὴν μεταβολὴν ταύτην ὡς οἰωνόν θεραπείας.

— Εἰς τί ἀποδίδετε, ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος μετὰ τὸ τέλος τῆς διηγήσεως, τὴν τῶσπν μετ' ἐμοῦ οἰκειότητά τῆς; Μήπως εὐρίσκη ὁμοιότητά τινα μεταξὺ τοῦ Ἀριστομένους καὶ ἐμοῦ;

— Βέβαια· τὴν πρώτην φοράν ὅτε σᾶς εἶδον, ἐπρώξην τὸν ἀγκῶνά μου καὶ μὲ εἶπε χαμηλά· — Σιωπή, νάτος. — Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν μὴ ἐννοήσασα περιειργαζόμεν πνυταχοῦ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ὅτε ἤλθετε πλησίον καὶ σᾶς ἔκαμε νεῦμα· — Βλέπω, εἶπεν, ὅτι δὲν θέλει νὰ γνωρισθῆ, ἀλλὰ βεβαίως θὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς ἰδῆ. . . Ἐνῶ δὲ ἀπεμακρύνεσθε, ἐπρόσθεσα· — Δὲν σὲ φρίνεται ὅτι ἄλλαξεν ὀλίγον; Ἐταξείδωσεν τῶσπν πολὺ! . . . Τότε ἐνόησα τί τρέχει· σᾶς ἐξέλαθεν ἀντὶ τοῦ Ἀριστομένους, τὸν ὁποῖον δὲν ἔκλαυσε μὲν, ἀλλ' ἀγαπᾷ τῶσπν πολὺ ὥστε ἐτρέλλαθῃ.

Ταῦτα εἰπούσα ἡ Κ. Γ. Ζ. ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖράς τῆς καὶ ἔκλαυσε πικρῶς.

— Τί ἐπιθυμεῖτε ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος· ἐάν μὲ νομίζετε κατὰ τι χρήσιμον, προστάξετέ με.

Συναπεφασίσθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς γραίας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Μεγάλα Μνήματα, καὶ νὰ ὑπάγῃ μάλιστα καὶ εἰς τὸν κήπον τῆς Ἐρατοῦς, ἐάν αὕτη ἐπιμένῃ· πρὸ πάντων δὲ νὰ προσέξῃ μὴ φανερωθῆ ἡ ἀλήθεια, ἀλλὰ νὰ φέρεται ὡς ἂν ἦτον αὐτὸς ὁ Ἀριστομένης. Ἐπὶ τούτῳ ἔδωκεν αὐτῷ ὀδηγίας τινάς.

Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν ἰδοῦσα τὸν Χαρίλαον εἰς τὸν περίπατον ἡ Ἐρατῶ, εἶπεν ὅτι τὸν ἐπερίμεναν εἰς τὸν κήπον τῆς — Θὰ εἴμεθα μόνοι, ἐπρόσθεσε, καὶ κανεὶς δὲν θὰ σὲ ἰδῆ.

Τὴν ἐβδόμην ὥραν ὁ Χαρίλαος εὐρέθη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς.

Ἡ οἰκία τῆς Ἐρατοῦς ἔκειτο πλησίον τοῦ περιπάτου ἐκείνου· τὸ μέτωπον ἔχουσα πρὸς τὴν θάλασσαν, τὴν διασχιζομένην ἀεννάως ἀπὸ τοὺς κωπήρεις ἐκείνους καὶ περικόμψους μπιαντέδας, καὶ διαποικιλομένην ἀπὸ τοὺς περιλεύκους γλάρους, οἵτινες συμπιεζόμενοι κρώζουσιν ὑπὲρ τὴν λαίαν αὐτῶν, ἐπερικυκλοῦτο κατὰ τὰς δύο πλευράς καὶ τὰ ὀπίσθια ἀπὸ δράνας, ἰάσμων, αἰγοκλήματα, βόδα καὶ ἄλλα ἐγκισσευόμενα φυτά. Τερπνοτάτη ἄρα ἦτο καὶ ἡ τοποθεσία, καὶ ἡ ὄψις, καὶ ἡ διασκευὴ τῆς οἰκίας ἐκείνης. Ὅτε ἤλθεν ὁ Χαρίλαος, τῆς Ἐρατοῦς ὁ λήθαργος εἶχε παύσει πρὸ μικροῦ, καὶ στηριχθεῖσα ἀμέσως ἐπὶ τοῦ βραχιονός του, τὸν ἔφερεν εἰς πυκνόφυλλον μέρος τοῦ κήπου ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐκάθισαν.

— Ἐντὸς ὀλίγου, εἶπεν ἡ νέα, θ' ἀνατείλῃ ἡ σελήνη· θὰ μᾶς φέρουν γλυκόν, καὶ ἔπειτα παίζομεν μουσικῆν.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα συνέκρουσεν ὡς παιδίον τὰς χεῖράς καὶ ἠτένισε τὸν Χαρίλαον.

— Μὲ ἀρέσεις ὅπως εἶμαι; ἠρώτησε· σὲ εἶχα

κατὰ νοῦν ὅταν ἀπεφάσισα νὰ φορῶ τὰς κυανὰς ταύτας ταινίας.

Ἡ Ἐρατῶ ἦτον ἐκ τῶν γυναικῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι φέρουσαι μὲν πῖλον φαίνονται ὀλιγώτερον εὐμορφοί, γυμνὴν ὅμως ἔχουσαι τὴν κεφαλὴν εἶναι χαριέσταται. Ὅλα τῆς τὰ κινήματα ἐγίνοντο μὲ πολλὴν χάριν, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἦτο γλυκυτάτη καὶ ἐλκυστικῆ. Ὁ Χαρίλαος, ὅστις ἐλέπων αὐτὴν συνεκίνοιτο, τὴν εὐρεν ἄρα ὁποῖα ἦτον ἀληθῶς, ὅπλαδὴ ὠραίαν καὶ πλήρη θελητήρων. Ἡ ὁμιλία τῆς εἶχεν ἰδίον τινα ῥυθμὸν γοητεύοντα τοὺς ἀκούοντας· ὁμιλοῦσα δὲ, δὲν ἠσθάνετο οὐδεμίαν ταραχὴν ἢ δυσκολίαν, ἀλλὰ μόνον ὁσάκις ἐγίνετο λόγος περὶ ὀνείρων, περὶ προαισθήσεων, περὶ οὐρανίων πραγμάτων, ἐξήπτετο ἡ φαντασία τῆς καὶ ὁ νοῦς τῆς ἀνεπτεροῦτο.

— Ποσάκις σὲ εἶδα, ἔλεγε πρὸς τὸν Χαρίλαον, πρὶν σ' ἐξαναεύρω. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν σ' ἐπρωτοχαιρέτισα, σὲ εἶχα ἰδεῖ εἰς τὸν ὕπνον μου· διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἀπόρησα ὅταν σὲ ἀπάντησα.

Ἀπήτησε δὲ νὰ διηγηθῆ τὰς περιηγήσεις του. Καὶ ἐπειδὴ ἡ γραία εἶχε δώσει πρὸς αὐτὸν πληροφορίας τινάς, κατώρθωσε ν' ἀπαντήσῃ χωρὶς πολλὴν ἀμυχανίαν. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος, ἀντικόψασα αὐτὸν ἐκείνη ἠρώτησε·

— Διὰ δὲ τὴν Νέαν Λύρηλιαν δὲν μὲ εἶπες τίποτε· δὲν ἐπῆγες ἐκεῖ;

Καὶ κατὰ πρότον μὲν ὁ Χαρίλαος ἐταλαντεύθη, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεκρίθη·

— Ναι, ὑπῆγα.

Καὶ σιωπῆσας ἐσκέπτετο πῶς καταλληλότερον ν' ἀπαντήσῃ.

— Καταλαμβάνω, ἐπανέλαθεν ἐκείνη, μάλιστα ὑπῆγες καὶ ἀνεχώρησες· εἰς ποῖον ὅμως τόπον, δὲν τὸ ἐμάθαμεν ποτέ.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐζαλάχαινε (1) τὰς περὶ τὸ στήθος τῆς ταινίας, καὶ ἠτένιζε τὸν οὐρανόν, ὡς ἂν ἐζήτηι νὰ ἐνθυμηθῆ τὸ ὄνομα τοῦ μυστηριώδους τόπου εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε μεταβῆ ὁ φίλος τῆς. Ὁ Χαρίλαος ἐφοβήθη τότε μήπως αἰφνιδία τῆς ἀστραπῆ τοῦ ἀπαλεσθέντος λογικοῦ τῆς δεῖξῃ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἡ σελήνη, φανεῖσα ἀνωθεν

(1) Τσαλαχόνο λέγει ἡ συνήθεια τὸ τῶν Γάλλων chiffonner. Ἐάν δὲν ἀπατώμεθα ἡ λέξις σύγκεται ἐκ τοῦ ἐπιτακτικοῦ μορίου ζα, καὶ τοῦ ἀρχαίου ῥήματος λαχάινω, παραγομένου ἐκ τοῦ λαχάω, τοῦ σημαίνοντος τὸν τριγμὸν τοῦ ὑφάσματος, ὅπως ἀσπίδος, κτλ., ἔτσι σχιζοῦνται, καὶ τὸν τῶν ὀστέων (Ἰλ. Β, 25, Ν, 616, Ψ, 277.). Παρὰ τοῖς μεταγενετέροις ἐσημαίνει πρὸ πάντων τὸ μετὰ ψόφου συντρίβειν, διασχιζεῖν, διαβρῆγνυθῆναι καὶ τα τοιαῦτα. Ὅστω καὶ ἡμεῖς σήμερον λέγομεν ἐταλαλάχαινε τὸ φόρεμά του, ἢ καὶ ἐταλαλάχαινε τὸ χαρτί, ἢ ἤτοι τὸ ἐζάρωσεν, ποιούμενος τοῦ ἐνδύματος ἢ τοῦ χάρτου τριγμὸν τινα κατὰ τὸ ζαλάχωμα. Τὸ μόριον ζα μεταθεθενημένον ἐπίσπε εἰς τσα, ἀπαντῶμεν εἰς λέξεις τῆς καθομιλουμένης. Ὅστω λέγομεν ε τσα χεῖλας, ζα - θαλλας, ζα - μεγας (ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ) καὶ, πρὸς τοὺς ἄλλοις, τὸ ἀνωτέρω ζα - ρόνο, τὸ ὁποῖον καθ' ἡμᾶς συντίθεται ἐκ τοῦ ζα καὶ τοῦ ἀρχαίου ῥήματος ῥήγνυμι, ὅθεν ῥῶξ καὶ ῥόχθος καὶ ῥόθος, κτλ.

αὐτῶν λαμπρά καὶ μεγάλη, προσείλκυσε τὴν προσοχήν τῆς νέας, ἥτις σηκωθείσα ἀνέκραξε·

— Δὲν σὲ τὴν εἶχα υποχρεθῆ; Ἰδοῦ, ἐφάνη!

Ἐπεὶ καὶ ἔφερε τὸν Χαρίλαον εἰς μικρὸν κίβισμα ὅθεν ἐφάνετο ἡ θάλασσα περιλουμένη ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τῆς σελήνης· καὶ καθήσασα πρὸ τῶν ποδῶν του, κατέκλινε τὴν κεφαλὴν, ὡς ἀθῶον παιδίον, ἐπὶ τῶν γονάτων του.

Εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἐπίσκεψιν τοῦ Χαρίλαου παρεκολούθησαν πολλὰ ἄλλα, καθόσον μάλιστα ἠσθάνετο ἀνέκφραστον ἠδονὴν συνομιλιῶν μετὰ τῆς ἀξιεράστου ἐκείνης κόρης, τῆς ὁποίας ὁ νοῦς ἐκαθαρίζετο βραδέως μὲν ἀλλὰ μετὰ σπανίας χάριτος ἀπὸ τὰ ζοφερά νύφη, δι' ὧν εἶχε κατακαλύψει αὐτὴν ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀπομύνησις. Δὲν ἦτον εὐκόλον πρὸς αὐτὸν νὰ εἴπῃ ἐὰν τὴν ἠγάπη, ἢ ἐὰν μόνος ὁ οἶκτος εἴλκυεν αὐτὸν εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου. Ταῦτο ὅμως εἶναι ἐξέστιον, ὅτι δὲν ἐβίαζε πλέον τὸν δικηγόρον του, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστεῖτο βλέπων περιπλεκομένην τὴν κληρονομίαν τῆς μακαρίτιδος θείας του.

Ἡ κυρία ὅμως Γ. Ζ. ἐβλεπεν ἀνήσυχος τὴν οἰκειότητα ταύτην, ἀπορούσα ὅποιον θὰ εἶναι τὸ τέλος. Ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ βελτίωσις τῆς ὑγείας, καὶ τοσαῦτα ἡ γαλήνη καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἐρατοῦς, ὥστε ἠναγκάζετο νὰ καταστέλλῃ τὴν φωνὴν τῆς φρονήσεως.

Ἡ Ἐρατὴ ἦτο θαυμασιὰ μουσουργός· πολλάκις τὸ ἐσπέρας, ὅτε ἐνεκκ βροχῆς ἢ ἀνέμου ἠναγκάζοντο ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὸν κήπον, ἐκυμβάλιζε, ποτὲ μὲν παίζουσα μελωδίαν τοῦ Μοζάρ καὶ τοῦ Ροσσίνι, ποτὲ δὲ τραγωδοῦσα. Πάντοτε δέ, καὶ ὁσάκις ἐπιζέε καὶ ὁσάκις ἐτραγῶδει, δάκρυα ἐπιπτον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της. Συνκινεῖτο δὲ πρὸ πάντων τραγωδοῦσα τὸν Ἀποχαιρετισμὸν, ᾄσμα νομίζω, τοῦ Schubert, τὸ ὅποιον οὔτε κἀν εἶχε προσφέρει μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀριστομένους. Μόλις τὸ ἤρχιζε καὶ ἐδάκρυζε, καὶ ἐπὶ τέλους ἐβιάζετο νὰ τὸ διακόψῃ.

Ἐσπέραν τινὰ καθ' ἣν εἶχε κλαύσει πολὺ, κατέβη καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μέρος τοῦ κήπου ὅπου κατὰ πρῶτον εἶχεν ὑποδεχθῆ τὸν Χαρίλαον· τὴν παρεκολούθησε δὲ καὶ οὗτος ταταρχυμένος. Καὶ καθήσασα ἠτένιζε τοὺς ἀστέρας, ἐν ᾧ ὁ ἀνεμος ἐφάντιζε τὴν κεφαλὴν της μὲ τὰ ἠμίζερα ἄνθη τῶν ἰάσμων. Δάκρυα ἐκρέμαντο ὡς μαργαρίται ἀπὸ τὰ μακρὰ βλέφαρά της.

— Τί ἔχεις καὶ κλαίεις; ἠρώτησεν ἐκεῖνος.

— Οὐτ' ἐγὼ δὲν ἠξυμῶ! . . . Ἔρχονται ἡμῖν εἰς τὰς ὁποίας τόσῳ περίλυπος εἶναι ἡ ψυχὴ μου, ὥστε ἐξ ἀνάγκη, πρέπει νὰ κλαύσω διὰ νὰ ἀνακουρισθῶ.

— Σὲ λείπει τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος, τὸν ὅποιον ἡ τύχη τῆς νέης θλίψις τὸν ἐλύπει περισσότερον ἢ ὅσον ἐπεθύμει.

— Ὅχι, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι κατὰ περιμένω . . . τί γὰρ νοῶ, ὅτι ὅμως περιμένω δὲν ἔρχεται, καὶ ἀπελπίζομαι. Δὲν σὲ συμβαίνει ποτὲ τοιοῦτόν τι;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Χαρίλαος, ἀλλ' ὅτε μόνον

ἔχω δυστύχημά τι. Μήπως ἔχεις καὶ σὺ τοιοῦτον;

— Ὅχι· ἡ εὐτυχία τὴν ὁποίαν μὲ ἀπέδωκας μὲ ἀρκεῖ, καὶ ὅμως γυρίζει εἰς τὸν νοῦν μου κατὰ τὸ ὅποιον δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ . . . Σὲ φαίνεται ἴσως παράδοξον. Πιθανὸν ὅμως νὰ μ' ἐννοήσῃς καλῆτερον ἀφ' ὅσον ἐγὼ ἐννοῶ τὸν ἐκυτόν μου. Σὲ παρατηρῶ, σὲ γνωρίζω, καὶ ὅμως μὲ φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν δύο Ἀριστομένεις, σὺ καὶ ἄλλος τὸν ὅποιον δὲν βλέπω.

Ταῦτο ἀκούσας ὁ Χαρίλαος ἀνεσιρτήσε.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ἐντόμως ἡ Ἐρατὴ, ἔχετε τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας, ὅχι ὅμως καὶ τὸ αὐτὸ ἦθος . . . ὅταν κλείω τοὺς ὀφθαλμούς ὁ ἦχος τῆς φωνῆς σου μὲ εἶναι ἀδιάφορος, ἐνῶ ὁ ἦχος τῆς ἐδικῆς του μ' ἐξωγοῦναι καὶ κοιμωμένην . . . Μὲ φαίνεται ὅτι τὴν ἀκούω . . . τὴν νύκτα βοῶ εἰς τὴν ἀκοήν μου.

Καὶ ἦτο μὲν εὐκόλον νὰ ἐξηγήσῃ ὁ Χαρίλαος τὴν ἀπορίαν τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπεν. Ἀρῆκε λοιπὸν αὐτὴν σιωπήσασαν καὶ κρατοῦσαν τὴν κεφαλὴν της· ἀλλ' ὅπως περίλυπος ἐκλινε πρὸς αὐτὴν καὶ ἠσπάσθη τὴν κόμην της.

— Πόσον εἶσαι καλός, ἀνέκραξεν ἡ νέα ἀνασηκώσασα τὴν κεφαλὴν. Βλέπω ὅτι σ' ἐλύπησα· ἀλλὰ μὴ φοβῆσαι, φίλε μου, σὲ ἀγαπῶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν.

— Κ' ἐγὼ ὁμοίως σὲ ἀγαπῶ, εἶπεν ὁ Χαρίλαος. Ἀλλ' ἡ κόρη κινήσασα τὴν κεφαλὴν·

— Ἄ, εἶπε, δὲν εἶναι τὸ αὐτό! . . . Δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν καρδίαν σου ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς τὴν ἐδικήν μου.

Καὶ ἀποσπᾶσασα μὲ ζωηρότητα μίαν τῶν κυανῶν ταινιῶν τοῦ στήθους της, καὶ περιτυλίξασα αὐτὴν μὲ πολλὴν γάρην περὶ ἓνα τῶν δακτύλων της·

— Ἰδέ, εἶπεν, εὐκολώτερον εἶναι ν' ἀλλάξῃ χρῶμα ἢ ταινία αὐτὴ καὶ νὰ γίνῃ ἀπὸ κυανὴ κόκκινη καὶ ἀπὸ κόκκινη πράσινη, παρὰ ν' ἀλλάξω ἐγὼ τὴν ἀγάπην μου.

Ὡς ἂν ἐσεισθῆ ἀπὸ σπινθηρῶν ἠλεκτρικῶν ὁ Χαρίλαος ἐνηγκλίσθη ὅτε ἤκουσε τὰ λόγια της ταῦτα τὴν Ἐρατὴ, καὶ τὴν εἴλκυσε πρὸς τὴν καρδίαν του· αὐτὴ δὲ μειδίασασα κατέκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του, καὶ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς ψιθυρίσασα· — Πόσον εἶμαι τώρα καλά! μ' ἔρχεται ὄρεξις νὰ κοιμηθῶ.

Ὁ Χαρίλαος ἠνοῖξε τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὡς ἀδελφὸς ἀγρυπνῶν παρὰ τὴν κοιμωμένην ἀδελφὴν του, ἐπρόσεχε τὴν αἰθέαν ἐκείνην κόρην.

Ὅτε δὲ ἀνεχώρησε τὴν ἐσπέραν, ἠσθάνετο ἀνεξήγητον παροχήν, καὶ ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἠνάψῃ σιγάρον καὶ περιτύχετο εἰς τὰς ἑδοὺς τοῦ Σταυροδραμίου. Τί θὰ εἴλεγαν οἱ φίλοι μου, ἐσκέπτετο, ἐὰν μ' ἐβλεπον ἀνταλλάσσοντα μὲ νέαν λόγον σφραγισμένον ὡς ἡ ὀμίχλη; Πόσον δὲν θὰ ἠπόρουν ἐὰν ἐμάνθων ὅτι σέβομαι τὰς λεπτάς ταινίας τοῦ στήθους της, καὶ ὅτι εἶναι ἀσφαλέστεραι καὶ ὁλων τῶν σιδηρῶν θυρῶν καὶ παραθύρων μὲ τὰ ὅποια φυλάττουσιν οἱ ζηλιῶτες ἀνδρ

τὰς γυναῖκας των, ἢ ὅτι ἡ καρδιά μου, καρδίᾳ ἀνθρώπου τριακονταετοῦς, πάλαι ὅταν ἐγγίσω ὅ, τι ἤγγισαν τὰ ἀθῶά της δάκτυλα; Καὶ ἂν τις ἐξ αὐτῶν μὲ ἠρώτα ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος τοῦ ὠραίου τούτου μυθιστορήματος, τί θ' ἀπεκρινόμην;

Πολλὰ αἰσθήματα εἶχον ἕως τότε διεγερθῆ ἐντὸς τῆς καρδίας τοῦ Χαρίλαου, καὶ φιλικὰ καὶ ἐρωτικά καὶ φιλόδοξα· ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν Ἐρατιᾶ δὲν ὠμοιάζε πρὸς οὐδὲν ἐκείνων. Δὲν ἦτο μὲν θάμιον καὶ σπουδαῖον, ἀλλὰ ζωηρὸν καὶ εὐκρινὲς ἂν καὶ ἐστερημένον μέλλοντος.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ ἐπισκέψεις του ἐγένοντο μικρὸν κατὰ μικρὸν καθεσπεριναί· καὶ ἤρχιζον μὲν περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν, ἔληγον δὲ τὸ μετονύκτιον. Κατέτριβον δὲ τὸν καιρὸν διαλεγόμενοι, περιπαικνύοντες, ὀνειροπολοῦντες καὶ μουσικευόμενοι. Ἡ Κ. Γ. Ζ., καθήμενη ἐπὶ μεγάλου σκίμπαδος, ἀνεγίνωσκεν ἢ ἐκέντοι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπεικοιμᾶτο. Ὁ διάλογος ἐγένετο τότε ταπεινότερα τῆ φωνῆ διὰ νὰ μὴ τὴν ἐξυπνίσωσιν. Ὅτε δὲ ἤρχετο τὸ τέλος τῆς συναντήσεως, ἡ Ἐρατιᾶ φιλοῦσα καὶ τὰς δύο της παρειὰς διέκοπτε τὸν ὕπνιον της. Ἡ γραῖα ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐκείνη δοκῶσα αὐτὴν ὅπως σκωθῆ. — Ἄς υπάγωμεν, θεῖά μου, ἔλεγε μειδιῶσα, νὰ κοιμηθῶμεν· ὁ Ἀριστομένης ἀνεχώρησεν.

Ἐνῶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπρογεύετο ὁ Χαρίλαος ἐμβῆς δρομαῖος ὁ δικηγόρος του·

— Σὲ συγχαίρω, ἀνέκραξεν, ἐνικήστημεν! Ἐλπίζω ὅτι περὶ τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος θὰ ὑπογράφουν τὰ ἔγγραφα.

— Τὸ ἐλπίζεις! ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος κατεβλήθει, διότι, ὡς ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης, τὸν ἐλύπησε μᾶλλον ἢ χαροποιᾶ εἶδησις. Μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας δὲν εἶχε πλέον λόγους διὰ νὰ περκατεῖν τὴν διαμονὴν του ἐν Κωνσταντινουπόλει· παρεκάλεσε λοιπὸν τὸν δικηγόρον νὰ φροντίσῃ νὰ γείνωσιν ὅλα κατὰ τάξιν, ὥστε νὰ μὴ ἀναγκασθῆ νὰ ἐπανέλθῃ πλέον ἐνταῦθα.

— Ἐάν, ἐπρόσθεσε, νομίζετε ὅτι εἶναι διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον νὰ μείνω εἰσέτι ἡμέρας τιᾶς, μένω εὐχαρίστως.

Τὸ δ' ἐσπέρας ἐπροεβῆ περιλυτὸς εἰς τὸν κήπον· μόλις δὲ εἰσῆλθε καὶ ἡ Ἐρατιᾶ λαβούσα τὰς χεῖράς του·

— Ἀναχωρεῖς! ἀνερώησεν.

— Ποῖος σὲ τὸ εἶπεν; ἠρώτησεν ἐντόνως ὁ Χαρίλαος.

— Κανείς· ἀλλὰ τὸ ἤξεύρω.

Εἶπε καὶ ἔφερε τὰς χεῖρας πρὸς τὴν κεφαλὴν, ὅπως συνειθίζεν ὁσάκις ἐπύσχε.

— Μία φωνὴ μὲ τὸ εἶπε τὴν νύκτα. Πλὴν τούτου τὸ προσηθανόμενον ἀρῶ σ' ἐπρωτοεῖδα. Δὲν περὶ πάντοτε ν' ἀναχωρῆ τις;

Καὶ ἐράνη ὑπὲρ ποτε προσκλουμένη εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην τῆς ἀναχωρήσεως.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὡς ἂν ὠμίλει καθ' ἑαυτὴν, πρῶτον ἀνεχώρησεν ὁ πρῶτος Ἀριστομένης, ἔ-

πειτα ὁ δεύτερος· ὅλοι ἀναχωροῦν κ' ἐγὼ μένω μόνη! Πόσον μὲ λυποῦν αὐταὶ αἱ ἀπουσίαι!

Καὶ ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τοῦς ὀφθαλμούς της· ἐστρέψε τὸ βλέμμα πρὸς οὐρανόν, ἤκουσε τὸν ζέφυρον ψιθυρίζοντα εἰς τὰ φύλλα, καὶ μειδιάσατα μειδίημα θλιβερόν·

— Καὶ ὁ ἀνεμὸς κλαίει, εἶπεν.

Ἄρσεις δὲ τὸν Χαρίλαον περιῆλθε μόνη καὶ ταχυπατοῦσα εἰς τὸν κήπον. Οὗτος δὲ, ἂν καὶ ἤθελε νὰ τὴν παραμυθίσῃ, φοβούμενος ὅμως μὴ ψευσθῆ, ἢ μὴ, λέγων τι ἄκουσον, αὐξήσῃ ἐτι μᾶλλον τὴν ταραχὴν της, δὲν τὴν παρεκολούθησε.

Μετὰ μικρὸν δὲ ἐπανεληθῆσα·

— Ἐπειδὴ ἀναχωρεῖς, εἶπε, θὰ σὲ δώσω τὴν εἰκόνα μου, ἢ ὅποιαν ἐξωγραφῆθῃ πρὸ δύο ἐτῶν ἄτε ἐνθυμοσίμην. Εἶναι μικρὸν ἐγκόλπιον, καὶ, ὡς λέγουν, μὲ ὁμοιάζει πολὺ. Μὲ ὑπόσχουσαι νὰ μὴ τὴν ἀποχωρισθῆς ποτέ;

— Σὲ τὸ ὑπόσχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Χαρίλαος.

— Πρόσεξε καλά· ἐάν τὴν χάσῃς ἢ τὴν δώσῃς, θὰ τὸ αἰσθανθῶ καὶ θὰ ἀποθάνω.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὴν φωνὴν καὶ τὴν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν της ἐφαίνετο ὅτι ἐπύρεσεν, ὁ Χαρίλαος ἔλαβε τὴν χεῖρά της καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο φλογερά. — Διὰ τί εἶσαι τόσο ταραγμένη; ἠρώτησε προσπαθίσας νὰ μειδιάσῃ. Νομίζεις ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου κρέμαται ἀπὸ μίαν εἰκόνα;

— Ἄ! ἀπεκρίθη ἐκείνη, εἶναι πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἤξεύρεις. Εἶχα ὠραίαν εἰκόνα τοῦ Ἀριστομένου· καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὴν ἐκαλημέριζα, ὡς νὰ ἦταν αὐτὸς παρὼν διὰ νὰ μὲ ἀκούσῃ καὶ νὰ μὲ ἰδῆ. Μίαν ἡμέραν τὴν κῦρα μισοκαυμένην κατὰ γῆς, ἡ καρδιά μου ἐπάγωσε, καὶ φρικτὸν προαίσθημα μὲ κατέλαβεν. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥραν δὲν μὲ ὠμίλησαν πλέον δι' αὐτόν, καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥραν ἔχω τὸν πόνον τῆς κεφαλῆς ὁ ὁποῖος δὲν μὲ ἀρῖναι σχεδὸν ποτέ. Ἦλθες καὶ ὅμως δὲν ἰατρούθη.

Καὶ ἄρσεις τὸν Χαρίλαον ἐστρέξε καὶ ἔφερεν ἐγκόλπιον κρεμάμενον ἀπὸ κωνὴν ταινίαν. — Ἰδού, εἶπε, λάβε το. Δὲν ἔχω πλέον τὸ αὐτὸ μειδίημα, ἀλλ' ἡ καρδία δὲν ἀλλάξει. — Καὶ ἐκρέμασεν εἰς τὸν λαιμὸν του τὴν εἰκόνα.

Ὅτε δὲ ἀνέβησεν μετὰ μικρὸν εἰς τὴν αἴθουσαν, μόνον ὠχρότης ἐπώζετο εἰς τὸ πρόσωπόν της. Καὶ ἀνοιξάσα τὸ κύμβαλον ἐπαῖξε κατ' ἀρχὰς μὲν βρυδέως, ἐπειτα δὲ μὲ ζωηρίτητα, καὶ ἐτραγῶδης τὸ Υεγγαηνο a iè sull' auro τοῦ Δονιζέτου μὲ τοιαύτην ζέσιν, ὥστε ἐράνη πρὸς τὸν Χαρίλαον ὅτι τότε πρῶτον ἤκουε τὴν φωνὴν της. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ θεῖα τις προσεβλήθη ἀπὸ τὴν μεταβολὴν καὶ ἀρῆσα τὸ βιβλίον. — Νομίζω, εἶπε κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Χαρίλαον, ὅτι ἐπανερχεται τὸ λογικόν της.

— Φεῦ! ἀπεκρίθη μὲ τριπλὴν χαμηλίαν, καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ ψυχὴ μου μὲ ἀρῖναι.

Εἶναι δύσκολον νὰ μαντεύσωμεν τί θ' ἀπεφάσιζε, ὁ Χαρίλαος ἐάν δὲν ἐλάμβανε μετὰ τινος ἡμέρας ἐπιτολὴν φίλου του λέγουσαν ὅτι ἐάν δὲν ἐπιστρέψῃ τὸ ταχύτερον εἰς Ἀθήνας κινδυνεύει νὰ στερηθῆ ὁ-

λην του την περιουσίαν. Ἀπερῆσθε λοιπὸν ἢ ἀναχωρήσῃ ἀφοῦ μάλιστα ἡ Ἐρατώ τὸ ἐγνώριζεν. Ἐάν κτὰ δυστυχίαν ἔμενε πτωχὸς δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ ζητήσῃ εἰς γάμον τὴν πλουσιωτάτην ἐκείνην νέαν. Πλὴν τούτου, ἦτο πρόπον ἢ ἀπατήσῃ τὴν ταλαίπωρον νέαν νομπευόμενος αὐτὴν ἀντὶ τοῦ Ἀριστομένους; Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸν κήπον ἀπόφασιν ἔχων νὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπιούσαν.

Φοβούμενος μὴ, παρερχομένης τῆς ὥρας, μεταμεληθῆ, ἦλθεν εἰς τὸν κήπον πρὸ τῆς ὀρισμένης, καὶ εὔρε τὴν Ἐρατώ μὴ ἀνκνήσασαν ἔτι ἀπὸ τὸν συνήθη λήθαργον. Συνελθοῦσα δὲ ἀνηγέρθη μὲ ὄρμην καὶ ῥηθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας του·

Ἄ! ἀνερώνησεν, ἤξευρα ὅτι θ' ἀναχωρήσῃς, ἀλλὰ δὲν ἐπίστευα τόσο γρήγορα.

Ὁ Χαρίλαος ἀπέθεσεν αὐτὴν εἰς σκίμποδα, ὅπου ἐκάθησε στηριζάσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὄμου του. Ἠσθάνετο δὲ οὗτος ἀλλεπαλλήλους καὶ ὀρυκτικούς τοὺς παλμούς τῆς καρδίας της.

— Ὑγίαινε λοιπὸν! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους, ὦρα σου καλή!

— Θὰ ἐπιστρέψω, εἶπεν εὐθὺς ὁ Χαρίλαος, καὶ θὰ ἐπιστρέψω γρήγορα.

Ἐκείνη ὅμως ἀτενίσασα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτικῶς καὶ κινήσασα τὴν κεφαλὴν— Σὺ; ποτέ; ἀνεφώνησεν ἐντόνως.

— Καὶ διὰ τί νομίζεις ὅτι θὰ σὲ λησμονήσω;

— Δὲν ἤξεύρω ἂν θὰ μὲ λησμονήσῃς, ἀλλὰ βέβαια δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς.

Καὶ ἐνώσασα περὶ τὰ γόνατα τὰς χεῖρας καὶ νεύσασα πρὸς τὸ στήθος τὴν κεφαλὴν, ἐβυθίσθη εἰς λογισμούς.

Ὁ δὲ Χαρίλαος ἐσκέπτετο ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ τὰς Ἀθήνας, ἢ ἀφιερῶσθαι τὸν βίον του εἰς τὴν ἀξιολύπητον ἐκείνην νέαν, νὰ τὴν φέρῃ εἰς τινα ἐρημίαν, καὶ νὰ τὴν συζευχθῆ, προσπαθῶν διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν περιποιήσεων νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ λογικόν της· ἀλλ' ἡ Ἐρατώ ἀγαποῦσα αὐτὸν ἠγάπη ἄλλον.

— Τοῦλάχιστον, εἶπεν ἡ νέα, ἀγάπη με πάντοτε. Τοῦτο μὲν εἰς σὲ δὲν εἶναι πολὺ δύσκολον, ἐμὲ δὲ θὰ ὠφελῆ.

Καὶ λαβοῦσα ψαλίδα ἔκοψε τὰς λευκὰς ταινίας τῆς ἐσθῆτός της, καὶ εἶπεν·

— Ἀφοῦ ἀναχωρήσῃς, κανεὶς πλέον δὲν θὰ μὲ ἰδῆ φέρουσαν τοιαύτας ταινίας... Μὲ φαίνεται ὅτι εἶμαι χήρα.

Ἡ κυρία Δ. Ζ. ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης διὰ νὰ μὴ ἰδῆ ἢ ἀνεψιά της ὅτι κλαίει.

— Ὁμιλεῖς, εἶπεν ὁ Χαρίλαος, ὡς νὰ ἦτον πεπρωμένον νὰ μὴν ἐνταμωθῶμεν πλέον· καὶ ὅμως ἐάν ἐπιστρέψω τί θὰ εἶπῃς;

— Ὡ! τότε, ἀπεκρίθη σκιρτώσα, θὰ μ' εὔρε φέρουσαν τὸ λευκὸν μου φόρεμα καὶ τὰς κυανὰς ταινίας... Σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

Ἦλθε τέλος πάντων ἡ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο εἰς ἄκρον ὁ Χαρίλαος. Ἀλλ' ἡ Ἐρατώ ἐφάνη γενναία· τὸ πρόσωπόν της μόνον εἶ-

χε θανάτου ὠχρότητα.

Ὅτε ἔρθασαν εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, περιέσφιγγεν αὐτὸν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ πλησιάζας τὸ στόμα εἰς τὸ ὠτίον του— Μὴ χάσῃς, εἶπε, τὴν εἰκόνα. Ὑγίαινε!

Καὶ ἀρεῖσα αὐτὸν ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν κήπον. Ἐκείνος δὲ παρατηρήσας διὰ τῶν κίγκλιδιον εἶδε τὴν λευκὴν της ἐσθῆτα ἀπερχομένην διὰ τῶν δένδρων· καὶ μετὰ μικρὸν δὲν τὴν εἶδε πλέον.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ἐνησχολήθη εὐθὺς εἰς τὰς ὑποθέσεις του· πλὴν τούτων οἱ φίλοι, αἱ ἀρχαῖαι ἔξεις καὶ σχέσεις ἐσθεσαν τὴν μνήμην τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Δὲν λέγω ὅτι ἐλησμόνησε τὴν Ἐρατώ, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχον πάντοτε οἱ αὐτοὶ λόγοι οἱ ὅποιοι τὸν παρεκίνησαν νὰ χωρισθῆ ἀπ' αὐτῆς.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, περὶ τὸ ἐσπέρας, ὅτε σινεθίζε νὰ ἐπισκέπτεται τὸν κήπον καὶ νὰ βλέπῃ τὴν Ἐρατώ τρέχουσαν πρὸς αὐτὸν καὶ μειδιῶσαν, ἠσθάνετο λύπην καὶ πόθον. Παλλάκις λαμβάνων ἀνά χεῖρας τὴν εἰκόνα της τὴν παρετίθει, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ἠσπάζετο ὡς νέος εἰκοσαετής. Ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον τὸ αἶσθημα ἐξησθένησε, καὶ ἐπὶ τέλους τὴν ἐλησμόνησε, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ ἀπίστου τῶν ἀνδρῶν φύλου· καὶ τὸ χειρότερον, ἔδωκε τὴν καρδίαν του ἀλλαχοῦ. Ἰδοῦσα ποτὲ ἡ νέα φίλη του τὸ ἐγκάλπιον ἠθέλησε νὰ μάθῃ τίνος ἦτο ἡ εἰκὼν· καὶ ἐπειδὴ ἐκείνος ἠρνεῖτο νὰ τὸ φανερώσῃ, ὀργισθεῖσα ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν ἐστίαν. Αὐτὸς ὅμως ὀρμήσας τὸ ἀπέσυρε καὲν ἐν τοσοῦτω ὀλίγον περὶ τὸν γύρον, καὶ μετ' ἀληθοῦς ἀγανακτικῆσεως κατέλιπεν αὐτήν.

Ὡς κύματα χειμάρρου πρὸ πολλοῦ πεφορημένα ἀνενεώθησαν καὶ σινεπιέσθησαν εἰς τὴν καρδίαν του τὰ περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλης αἰσθηματά του. Δύο δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἔλαθε τὴν ἐφεξῆς ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἀποσφραγίσας ἐντρομος ἀνέγνω ταῦτα·

« Ἡ Ἐρατώ πρὸς τὸν φίλον αὐτῆς Ἀριστομένην.
« Βίμαι πολλὰ ἀσθενῆς καὶ νομίζω ὅτι θ' ἀποθάνω. Ἐάν ἐνθυμηθῆσαι ἐκείνην ἢ ὁποῖα τόσο σὲ ἠγάπησε, σπεῦσον νὰ ἔλθῃς· θὰ λυπηθῶ ἐάν ἀποθάνω χωρὶς νὰ σ' ἐναγκαλισθῶ. Ἐάν ἀποθάνω χωρὶς νὰ σὲ ἰδῶ, ἡ καρδία μου σὲ στέλλει τὴν τελευταίαν πνοήν της. »

Ταῦτα ἀναγνοὺς ὁ Χαρίλαος ἀπελιθώθη, ἐνθυμηθεὶς μάλιστα ὅσα ἔλεγεν ἄλλοτε αὐτῷ ἡ Ἐρατώ περὶ τῆς μυστηριώδους ἐπιβροῆς τῆς εἰκόνας.— Δὲν θὰ τὴν ἰδῶ πλέον! δὲν θὰ τὴν ἰδῶ πλέον! ἐπανελάμβανε περιπτυσσόμενος τὴν ἐπιστολήν.

Τὸ ἐσπέρας αὐτὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἔξω φρενῶν. Ἐάν ἀπῆντα τὴν βίψασαν τὴν εἰκόνα εἰς τὸ πῦρ θὰ τὴν ἐφόνευε, τοσοῦτον εἶχε πεισθῆ ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ κινδύνου τῆς Ἐρατοῦς. Ἀμα ἀποδιδασθεὶς εἰς Γαλατῶν ἀνέβη εἰς τὸ Σταυροδρόμιον, καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν κήπον. Διαβαίνων δὲ πλοῖον τῆς ἐκκλητικῆς καὶ ἀκούσας ψαλλομένου νεκροῦσμου

ἐκκολουθίαν, ἀνεφρίξεν ὅλος φοβηθεὶς μὴ ἀπέθανεν ἢ φίλῃ του.

Ταχύνας δὲ τὸ βῆμα ἐβῆσε τέλος πάντων εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, τὴν ὁποίαν τσακίς ἐκρούσε χαίρων. Εἰσελθὼν δὲ καὶ ἰδὼν τὸν κήπον ἐρημον ἀνέδῃ εἰς τὴν οἰκίαν.

— Ἄ! κύριε ἀνεφώνησε γέρον ὑπερέτης, ἀναβᾶτε γρήγορα.

Καὶ ἀνέβη τρέμων τοὺς πόδας διότι, ἠγνόει εἴν ἐμελλε νὰ παρασταθῇ εἰς τὸν θάνατον ἢ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς φίλης του.

Εἰσελθὼν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς ἀσθενοῦς, εἶδε κρικτὸν θέαμα· ἡ τσλαίπωρος νέα ἦτον ἐξηπλωμένη τὰς χεῖρας ἐχρυσὰ συνεσταυρωμένας καὶ τὴν σφὶν κατὰλευκον ὡς κηρίον. . . ἡ θεία τῆς ἐκλαιεν. Ἰδρῶς θανάτου περιέχυσεν τὸν Χαρίλαον. — Ἀπέθανεν; ἤρώτησεν.

— Ἄ! ἀπεκρίθη ἡ γραῖα· εἰς σὲ μόνον ἔχομεν ὅλας μας τὰς ἐλπίδας.

Ἐνοήσας λοιπὸν ὅτι ἡ νέα ζῆ, ἐπλησίωσεν εἰς τὴν κλίνην καὶ ἐγονάτισεν. Ἔμεινε δὲ ἀκίνητος ἐπὶ τινε ὥραν ἀτενίζων τὴν ψυχορραγούσαν καὶ ἀδυνατῶν κἂν λέξιν νὰ προσφέρῃ.

Ἡ Κ. Γ. Ζ. διηγῆθη τότε ὅτι πρὸ ἐνὸς ἢ δύο μηνῶν ἐπάσχε μὲν συχνότερον κεφαλαλγίαν· ἡ κενψιά τῆς, ἀλλὰ συμπτώματα ἐπικίνδυνα δὲν εἶχεν· ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Χαρίλαου οὔτε διάθεσιν ἀλλ' οὔτε βίον μετέβαλε· δὲν ἐμειδία μόνον ὡς ἄλλοτε, καὶ τὸ ἐρώτημα τῶν παριῶν τῆς ἐξηλείφθη ὡς ἂν πρὸλαβεν αὐτὸ μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἀποδημάσας φίλος τῆς. Ἐτραγώδει συχνάκις καὶ περιεφέροτο πολύ, εἰς τὸν κήπον μάλιστα, ὅπου ὠμίλει ἐνίοτε μόνη. Ὅσάκις ἐκρούετο ἡ θύρα ἀνεστίατα καὶ ἀνεσηκόνετο διὰ νὰ τρέξῃ καὶ ἀνοίξῃ, ὅπως συναίθιζεν ὅτε ἤρχετο ὁ Χαρίλαος· ἀλλ' εὐθὺς ἐκάθητο κινεσα περίλυπος τὴν κεφαλὴν. Ἐάν ποτε ἔλεγεν ἡ θεία τῆς ὅτι θεὰ ἐπέστρεψεν ὁ Χαρίλαος, αὐτὴ τὴν ἠτένιζε μὲ βλέμμα τσοῦτο τεθλιμμένον, ὥστε διέκοπτε παρευθὺς τὴν ὀμιλίαν. Ἐπ' ἐσχάτων ἐκένται μὴ σπουδὴν ἐπὶ λευκῆς ταινίας διὰ κυανῆς μετὰξῆς τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα Χ καὶ Β. — Κεντῶ, εἶπε πρὸς τὴν θείαν τῆς ἀλλοκατῶς μειδιάσασα, τὴν νυμφικὴν μου ζώνον· νὰ τὴν δώσῃς εἰς αὐτὸν ἂν τὴν ζητήσῃ. Ἐκένται δὲ πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀναθενδράδα ὅπου ἀνέμεινε καὶ ἐσπέρας τὸν φίλον τῆς. — Ἰδέ, ἐπρόσθεσεν ἡ γραῖα δείξασα τὸ κέντημα ἐρ' οὗ ἦτο καὶ ἡ βελόνη, τὸ Β δὲν εἶναι ἀκόμη τελειωμένον.

— Πρωίαν τινὰ, ἐξκολούθησεν ἡ Κ. Γ. Ζ. ἡ κοῦσα αἴφνης δυνατὴν φωνὴν, καὶ δραμοῦσα εἰς τὴν αἰθουσαν, εἶδε τὴν Ἐρατώ ἐξηπλωμένην, κάτωχρον, ψυχρὰν καὶ ἀναίσθητον. Μεταφέρωμεν αὐτὴν εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς καὶ μὲ πολλὴν δυσκολίαν κεντωρθώσαμεν νὰ ἀνακαλέσωμεν τὰς αἰσθήσεις τῆς. Ἐζήτησε χαρτίον καὶ κονδύλιον, σ' ἔγραψεν ἐπιστολὴν, τὴν ἐσφράγισεν, τὴν ἐστειλεν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἐπλαγίασεν, ἐκλείσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔκτοτε δὲν ὠμίλησεν· ὁ δὲ ἰατρός δὲν κατώρθωσε

νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασίν τῆς. Ἀπὸ τῆν ἡμέραν ἐκείνην κοίτεται ὅπως τὴν βλέπετε, χωρὶς νὰ ἤξεύρωμεν ἂν ζῆ ἢ ἂν ἀπέθανεν.

Ὁ Χαρίλαος ἤκουε ταῦτα ἄφωνος· μόλις δὲ δυναθεὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Κ. Γ. Ζ. ποίαν ἡμέραν καὶ ὥραν συνέβη ἡ πρώτη λειποθυμία τῆς νέας, ἐμαθεν ὅτι ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα ἦσαν αὐταὶ ἐκαῖναι καθ' ἃς ἐβρίβθη το ἐγκόλπιον εἰς τὸ πῦρ.

Ταῦτα ἀκούσας ἐσκώθη κλονούμενος καὶ ψιθυρίζων. — Μὲ εἶπεν ὅτι θ' ἀποθάνῃ.

Καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνεται τί πράττει, ἐπέσεν ἐπὶ τοῦ σώματός τῆς, ἐκλάυσεν, περιεπτύχθη καὶ κατεφίλησεν αὐτήν, καὶ ὡς πηράρων τὴν παρεκάλει νὰ μὴν ἀποθάνῃ. Ἐνῶ δὲ ἀναγκλιζέτο αὐτήν, ἤσθάνθη ἐλαφρὰν πνοὴν εἰς τὰ χεῖλη του. Καὶ ἀνασκυρτήσας·

— Ζῆ! ἀνέκραξεν.

Ὁ ἰατρός προσκληθεὶς τότε, εἶρε μεταβολὴν τινὰ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀσθενοῦς. — Οἱ παλκοὶ τῆς καρδίας τῆς, εἶπεν, ἀκούονται περισσύτερον· τὸ πᾶν κρέμαται ἀπὸ τὴν γενησομένην κρίσιν μετὰ τὸν λήθαργον.

Ἐρὸς τὸ ἐσπέρας ἡ ἀσθενὴς ἠνείκε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ στρέψασα τὸ βλέμμα πανταχοῦ εἶδε τὸν Χαρίλαον, καὶ ταίναςα τὴν δεξιάν πρὸς αὐτὸν ἤρχισε νὰ κλιθῇ.

— Ἐσώθη, εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Μὴ μᾶς ἀφήσῃς πλέον, εἶπεν ἡ γραῖα κρατούσα τὴν χεῖρα τοῦ Χαρίλαου.

Ἀλλὰ δὲν ἤσκει μόνη ἡ υἰαία τοῦ σώματος, ἔπρεπε νὰ δοθῇ καὶ ἡ υἰαία τοῦ νοῦς εἰς τὴν ἀσθενὴν ἡ ἀναρρώσις τῆς ὑπῆρξε πολυχρόνιος καὶ ἀπῆται πολλὰς περιπονήσεις· διότι ἡ ἀσθενεία τῆς ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε τὰ ἀποτελέσματά τῆς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξελειφθῶσιν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἡ μεγίστη εὐαισθησία τῆς ἔρατοῦς εἶχε γενεῖ μεγαλειτέρα· καὶ τὴν ἐβλεπεσ τρέμουσαν ἢ ὠχρῶσαν καὶ κατὰ τὴν ἐλαχίστην συγκίνσιν· εἶχε γενεῖ ὡς κιθάρα τῆς ὁποίας αἱ χορδαὶ ταράσσονται καὶ ἀπὸ τὸν ἐλαφρότερον ζέφυρον. Ὁ Χαρίλαος, ὅστις κατέτριβεν ὅλον του τὸν κηρὸν πλησίον τῆς, παρετήρησεν ὅτι ἤσθάνετο ἀσυνήθη ἀνησυχίαν τὴν εὐρισκε πολλάκις κρατούσαν τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας, ἀκίνητον καὶ σκεπτομένην, ὡς ἂν ἐγίνετο ἐντὸς τῆς καρδίας τῆς παρὰδοξός τις ἐργασία· ἐβλεπεν, ἔλεγεν αὐτὴ ἡ ἰδίη, ἐντὸς ἑαυτῆς, καὶ ἀνέλυε τὰ ὄνειρά τῆς διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τι πραγματικόν.

— Βλέπω ἐνίοτε, εἶπέ ποτε, σπινθήρας, ἀλλ' ὄχι καὶ φῶς· οἱ σπινθήρες σβύνουν καὶ ἐπκνέρεται τὸ σκότος.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀναρρώσεώς τῆς, δὲν ἤθελε νὰ χωρισθῇ διόλου ἀπὸ τὸν Χαρίλαον· διότι ἐφοβέτο μὴ ἀναχωρήσῃ καὶ πάλιν. Ἐναγκλιζέτο δὲ οὕτως νὰ μεταχειρίζεται ἐνίοτε καὶ πανουργίαν, διὰ νὰ τὴν καταπέισῃ ν' ἀφήσῃ τὴν χεῖρά του, τὴν ὁποίαν ἐκράτει ὡς ἐν φυλακῇ. Διὰ τοῦτο ἡ θεία τῆς ἐνόμισεν καλὸν νὰ παρασκευάσῃ τὸν θάλαμον εἰς τὸν ὁποῖον κατέλυεν ἄλλοτε ὁ Ἀριστομέ-

νης, μὴ ἀνοιγθῆναι πώποτε μετὰ τὸν θάνατόν του.

— Ἐταίμασα, εἶπε πρὸς τὴν ἀνεψιὴν της, τὸν πράσινον θάλαμον, ἔβαλα ἀνθὴ καὶ φανοὺς εἰς αὐτόν· ἔμπορει ἀπὸ σήμερον νὰ κατοικήσῃ.

Ἀλλὰ παραδόξως πῶς ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθῇ ἡ Ἐρατώ, εἶδεις δυσχρόσειαν· ἀλλ' οὔτε ἐπέμενε πλέον εἰς τὸ νὰ κοιμᾶται εἰς τὴν οἰκίαν της ἡ Χαρίλαος. Ὅτε ἤκουσε τὸν πράσινον θάλαμον, τὸ μέτωπόν της συνωρυώθη, καὶ μὲ ζωχρότητα τὴν ὁποῖαν πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν, ἀνέβη εἰς τὸ ἀνώτατον πάτωμα, ἐβλῆσε τὴν θύραν τοῦ θαλάμου, καὶ ἐπῆρε τὸ κλειδίον. Καταβῆσα δὲ ἔστεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Χαρίλαον καὶ εἶπε·—Καλὸν αὔριον.

Καὶ ὠμίλει μὲν καὶ ἐβλεπεν αὐτὸν μὲ τὴν αὐτὴν ἰκαρότητα, ἀλλὰ δὲ ἐπροσπάθει πλέον νὰ τὸν κρατῇ εἰς τὴν οἰκίαν της.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλη τις μετεβολὴ ἐγένετο· δὲν τὸν ὠνόμαζε πλέον Ἀριστομένην, οὔτε Χαρίλαον, ἀλλὰ φέρε μὲν τὸ ἀρίστον τοῦτο ἐπίθετον ἐδείκνυε τάχα ἀμφιβολίαν, ἢ τὸ τάχα ὡς τὸ ἀμυδρὸν ἐκείνο φῶς τὸ προαναγγέλλον τὴν αὐγὴν καὶ προηγούμενον τῆς ἡμέρας; Ὁ Χαρίλαος τὸ ἠλπίζε μὲν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα εἰσεῖναι νὰ τὸ πιστεύῃ. Εὐροδεῖτο μάλιστα μήπως, ἐπανερχόμενον τοῦ φωτός εἰς τὸν νοῦν τῆς οἴκτου, τὴν ἀπερτήν διὰ παντός.

Ἡ Ἐρατώ ἐξήγησέ ποτε νὰ ἴδῃ τὸ ἐγκόλπιον· καὶ παρατηρήσασα τὰ ἴχνη τοῦ πυρός, εἶπε·

— Τώρα ἐννοῶ διὰ τί ἀφρώστησα.

Καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸ χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσιν.

Ἄλλοτε, εὐρισκομένη εἰς τὸν κῆπον μετὰ τοῦ Χαρίλαου, ἐστηρίχθη εἰς τὸν βραχίονά του καὶ περιῆλθε μετ' αὐτοῦ. Λεπτὸν ἐρώτημα συνεκέραι τὴν ὠχρότητα τῶν παρειῶν της, καὶ εἰς τὸ μέτωπόν της εἶχον ἀναγεννηθῆ αἱ χάριτες τῆς νεότητος καὶ τῆς υἰείας. Ἐσιώπα δὲ καὶ ἔδρεπε καθ' ὁδὸν ἀνθῆ. Ἀφοῦ δὲ κατήρτισεν ἀνθοδέσμην ἀνεστέναξεν καὶ εἶπε·

— Πόσα ἀνθὴ ἐσύναξα ἐπὶ ζωῆς μου! . . . αὐτὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἠγάπων χθές, καὶ τὰ αὐριανὰ δὲν θὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀγαπῶ σήμερον.

Καὶ ἀτενίζουσα τὴν ἀνθοδέσμην, ἐφαίνετο ζητοῦσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν λύσιν τῶν λογισμῶν της· μετὰ δὲ ταῦτα στραφείσα πρὸς τὸν Χαρίλαον·

— Τί γίνονται τὰ ἀνθὴ τοῦ παρελθόντος χρόνου; ἠρώτησε.

— Μαραίνονται, ἀπεκρίθη ἐκείνος.

Τότε προσηλώσασα γλυκὺ καὶ ἰλαρὸν τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ·

— Naί, ἐπανέλαθε, μαραίνονται· δὲν ἐπιστρέφουν πλέον τὰ ἴδια, εἶναι ὅμως πάντοτε ἀνθῆ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἠκτινοβόλησαν αἴφνης, καὶ λαβούσα τὴν χεῖρα τοῦ Χαρίλαου·— Ὡς καὶ σὺ, εἶπεν· ἀγαπῶ μὲν σέ, ἀλλὰ δὲν κλαίω καὶ σέ! . . . εἶναι ὁ αὐτὸς ἔρωσ, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ τὸ αὐτὸ ἀνθός.

Ὁ Χαρίλαος δὲν ἐνθυμεῖτο πλέον τὰς Ἀθήνας· ὁ κόσμος ὅλος περιείχετο ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ μικροῦ κήπου τῆς Ἐρατοῦς. Ὅσακις ἐνθυμεῖτο

ἔτι πρὸ ὀλίγον ἀπέθνεσκον, ἔρριπτεν ὄλος, καὶ κατεδίκαζεν ἐκυτόν ὅτι ἐνεκα τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς περιφλυγίας του ἐκινδύνευεν ἡ ἀξιολόγος ἐκείνη νέκ. Φανταζόμενος αὐτὸν εὐθυμον καὶ εὐτυχούσαν πλησίον του, ἀπεφάσισε νὰ μὴ τὴν ἐγκαταλείψῃ πλέον. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πλοῖσιος, κενεὶς δὲν ἔχ' ἐτόλμα νὰ τὸν καταγορέσῃ, ὅτι χάριν ἰδιοτελείας τὴν ἐνυμνεύει. Τὸν ἠγάπα ὅμως καὶ ἡ νέα, καὶ συμβιβασά μετ' αὐτοῦ δὲν ἔχ' ἐνόμιζεν ὅτι συμβίβησεν μὲ τὸν Ἀριστομένην;

Ἡ Ἐρατώ ἦτο τὰς ἡμέρας ἐκείνας ὡς ὀδοιπόρος ὅστις περιπατῶν ἐν τῷ σκότει, ἀπαντᾷ αἴφνης κρημνόν. Καὶ ἂν μὲν διαβῇ τὸν κρημνὸν σώζεται, ἂν δὲ ὀλισθήσῃ; . . .

Καθημένη ποτὲ εἰς τὸν κῆπον της καὶ χαράσσουσαν γραμμὰς ἐπὶ τῆς ἄμμου, παρεκίνησεν αὐτὴν ὁ Χαρίλαος νὰ ὑπέχωσιν εἰς τὸν περίπατον τῶν *Μεγάλων Μνημάτων*. Αὐτὴ δὲ ἀκούσασα προθύμως τὴν πρότασιν·— Εὐχαρίστως, ἀπεκρίθη· διότι αἰσθάνομαι πικρὸν εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ περάσῃ.

Καὶ ἀληθῶς οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν λαμπροὶ καὶ κόκκινον τὸ πρόσωπόν της· παρατηρήσας δὲ ὁ Χαρίλαος ὅτι καὶ αἱ χεῖρές της ἐτρεμον·

— Σὲ συνέβη τί; ἠρώτησεν.

— Ὅχι! ἡ θεία μου σιγουρίζει τὰ ἀσπρόρουχα, καὶ, καθὼς ἠξέουσαι, ὅταν ἀρχίσῃ τὴν ἔργασίαν αὐτὴν δὲν τελειώνει ποτέ . . . Ἐμμεῖνα μόνη . . . ἐπαίζω κώμῳαλον . . . καὶ κατὰ τύχην ἀνίγνωσα βιβλίον περιγράφον κατορθώματα ἰπποτῶν. Ἐπρόκειτο περὶ ἰππότου ὅστις τρέχων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐφθασεν εἰς βασιλείον τοῦ ὁποίου δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τὸ ὄνομα· ὅποιος ἤρχετο εἰς τὸ βασιλείον τοῦτο ἐγένετο παρθεύς φάντασμα. Εὐρίσκεις ἐκεῖ ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους εἰς τὸ ὄνειρόν σου μόνον ἐγνώρισες, καὶ σὲ ὁμιλοῦν περὶ πραγμάτων τὰ ὅποια δὲν ἐγένοντο μὲν ποτέ, ἐνθυμεῖσαι ὅμως. Μὲ φαίνεται ὅτι εἶμαι ὀλίγον συγγένισσα τοῦ ἰππότου ἐκείνου, καὶ ὅτι κατοικῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸ βασιλείον αὐτὸ τῶν φαντασμάτων.

— Σὺ! ἀνέκραξεν ὁ Χαρίλαος ταραχθεῖς.

— Naί, ἐγὼ. Καὶ δὲν εἶναι τρελὰ αὐτὰ τὰ ὅποια λέγω. Ἐσυλλογίσθην πολὺ ἀφοῦ ἀφρώστησα, διότι ἐβλεπα ὅτι δὲν μὲ ὠμίλουσ ὅπως καὶ εἰς τοὺς λοιπούς· αἰσθάνομαι πολλάκις ἀνεξηγήτους ὁρμᾶς. Μὲ φαίνεται ὅτι αἱ λέξεις σημαίνουσ σήμερον ὅ,τι δὲν ἐσήμαιναν ἄλλοτε, καὶ πράγματα εἰς τὰ ὅποια οὐτ' ἐπρόσεχα πρὸ τινος καιροῦ, μὲ κάμνουσ τώρα μεγίστην ἐντύπωσιν. Πικραδείματος χάριν· χθὲς τὸ βράδυ ἐφύσα ἄνεμος καὶ ἔρριπτεν ἐν πρὸς ἐν εἰς τὸν ὀμβροδέκτην τὰ φύλλα τῶν δένδρων· τὰ ἐβλεπα καὶ μ' ἐφαίνοντο ὡς ψυχὰι πετώσαι εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Μὲ ἦλθαν τότε δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ φύγῃ καὶ ἡ ἐδικὴ μου ψυχὴ . . . Ὡς μὲ ἐκλαίεις, ἔ;

Εἶπε, καὶ ἡ φωνὴ καὶ τὰ βλέφαρά της ἐδείκνυον ὅτι τὰ δάκρυα ἦσαν πάλιν ἔτοιμα νὰ ρεῦσωσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Χαρίλαος συγκινηθεῖς εἰς ἄκρον καὶ ἂν

δυνατῶν καὶ λέξιν νὰ προφέρῃ, ἔκυψε καὶ καταρί-
λαι περιπαθῶς τὰς χεῖρας τῆς.

— Ἀλλὰ θὰ ζήσω, ἐξηκολούθησε λέγουσα. . .
δὲν ἀποθνήσκω. Πλὴν δὲν σὲ τὰ λέγω ὅλα. . . Εἶ-
δα ὅτι τὸ ἐγκόλπιον τὸ ὁποῖον σ' ἔδωκα ἦτον ὀ-
λίγον καυμένον. . . Ἄλλος πλὴν σου θὰ τὸ ἤγγι-
σεν. . . Ἄλλος ὀρθόκλμος θὰ τὸ εἶδεν. . . Ἡξεί-
ρεις διὰ τί δὲν σὲ ἤρώτησα; . . . Διότι ἐροβούμην
μὴ ἔχῃς καὶ σὺ εἰς τὸν τόπον σου ἄλλην Ἐρατῶ
τὴν ὁποῖαν ἀγαπᾷς. . . καθὼς κ' ἐγὼ ἔχω ἄλλον
Ἀριστομένην.

Ὁ δὲ Χαρίλαος συνθλίψας ἑλαφρῶς τὸν βραχί-
ονα τῆς συντροφῆς του, καὶ ὁμιλήσας σιγαλὰ ὡς ἂν
ἦτον ἀβήρωτος, τὴν ἠρώτησεν ἐὰν ἦτο βεβαία ὅτι
εἶχε καὶ ἄλλον Ἀριστομένην. Αὐτὴ δὲ κινήσασα
τὴν κεφαλὴν

— Ὅχι πλέον, ἀπεκρίθη, καὶ ὁμοῦς. . .

Καὶ ἐσιώπησε· μετὰ μικρὸν δὲ κτυπίσασα τὸ
ἔδαφος διὰ τοῦ ποδός·—Τὸ στόμα μου, εἶπεν, ἔχει
φραγμὸν καὶ τὰ ὀμμάτιά μου σύννεφον. . . Ἀλλὰ
θὰ πέσουν, καὶ πρέπει νὰ πέσουν.

Καὶ περιπατοῦντες ἀσκόπως ἐβήσαν εἰς τὴν ἀ-
κραν τῶν Μνημάτων, ὅπου ἦτο τεθαμμένη ἡ μή-
τηρ τῆς. Μικροὶ τινες κυπάρισσοι περιστοιχίζον τὴν
πλάκα τοῦ τάφου τῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο κεχαραγ-
μένη ἐπιγραφὴ λυπηρότατα διεγείρουσα αἰσθήματα.
Περὶ δὲ τὸ μνημεῖον παρέκειντο ἄλλοι τάφοι πρὸ μι-
κροῦ ἀνοιγέντες, ἐφ' ὧν μαῦροι σταυροὶ ἐπέιχον τόπον
πλκικῶν. Τούτους τοὺς σταυροὺς ἰδοῦσα ἡ Ἐρατῶ
ἐστάθη, ἐρρίψε περίφοβος τὸ βλέμμα περὶ αὐτήν, καὶ
ἀναγνοῦσα ἐπιτομῆδιὰ τινα, ἐστηρίχθη ἐτι μᾶλλον
ἐπὶ τοῦ συνοδοιπόρου τῆς καὶ ἠρώτησε·

— Πρὸς τί οἱ σταυροὶ καὶ τὰ ὀνόματα; μὲ φο-
εῖζουν.

Ἄλλ' ὁ Χαρίλαος τὴν ἠνάγκασε νὰ προχωρήσω-
σιν εἰπῶν·

— Τὰ μὲν ὀνόματα εἶναι ἀνθρώπων οἵτινες ἀνε-
χώρησαν, οἱ δὲ σταυροὶ σημαίνουν ὅτι δὲν θὰ ἐπι-
στρέψουν πλέον.

Ἐκείνη δὲ γενομένη κάτωχρος·—Καταθλίβομαι,
εἶπε, μένουσα ἐδῶ.

Ὁ Χαρίλαος δείξας ἐν τοσοῦτῳ πρὸς αὐτὴν μνη-
ματὰ τινα ὑπὸ τὰς κυπάρισσους, τὴν ἠρώτησεν·—
Οἱ τάφοι αὗτοι δὲν ἀνακαλοῦν τίποτε εἰς τὴν μνη-
μην σου;

Αὐτὴ δὲ ἀναγνοῦσα ἐπιγραφὰς τινας, ἀνεσκίρτη-
σε καὶ ἀνέκραξεν·

— Ἰδοὺ ἡ Ἐλένη. . . ἡ Σοφία. . . ἡ Χαρίκλεια. . .
αἱ παλαιαὶ μου φίλαι! Ἰδοὺ καὶ ὁ Γεώργιος, ὁ Πε-
ρικλῆς, ὁ Κλέων. . . Διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν τοὺς
ἔβλεπα πλέον.

Καὶ ἀβήθονα θάκρυα ἐρρέυσαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τῆς.

— Γαλαίπωρος Ἐλένη! . . . τὴν ἐνθυμοῦμαι
ἦτον τόσῳ ζῶντῳ καὶ χαριτωμένη! . . . Καὶ ἡ Σο-
φία μὲ ἠγάπα τόσῳ πολὺ! Ὅλοι ἀνεχώρησαν! . . .

ὦ φίλε μου, διὰ τί μ' ἔφερες ἐδῶ;

— Δὲν θέλεις λοιπὸν νὰ πέσῃ ὁ φραγμὸς τοῦ

στόματος καὶ τὸ σύννεφον τῶν ὀφθαλμῶν σου;

Ἡ ὥρα ἐκείνη ἦτο κρίσιμος, διότι τρέμων ὁ
Χαρίλαος ὠδήγησε, ἐνῶ διελέγοντο, τὴν Ἐρατῶ εἰς
τὸν τάφον τῆς μητρός τῆς. Καθῆσας δὲ ἐπὶ τινος
γωνίας τοῦ μνηματός μετ' αὐτῆς, καὶ λαβῶν τὴν
χεῖρά τῆς·

— Ὅχι, εἶπε, δὲν ἀνεχώρησαν αἱ φίλαι σου, . . .
ἀπέθνηκαν.

— Ἀπέθνηκαν! ἀνερώνησεν ἐκείνη, ἀπέθνηκαν!
Καὶ καλύψασα καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ πρόσω-
πὸν τῆς παρεδόθη εἰς ὀλολυγμούς· ἡ καρδία τῆς ἐ-
σπαράσσετο.

Ἄλλ' ὁ Χαρίλαος ἀποσύρας τὰς χεῖρας τῆς, ἔ-
δειξεν αὐτῇ τὸ μνημεῖον καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρός τῆς.

— Ἡ μάνα μου! ἀνερώνησε, καὶ κατέπεσε γο-
νοκλινῆς παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Καὶ καταπε-
σοῦσα ἐθρήνει καὶ προσπύχετο ὡς ἂν ἀπέθανε τὴν
ἡμέραν ἐκείνην ἡ μήτηρ τῆς. Ὁρθίος δὲ παρ' αὐ-
τὴν ὁ Χαρίλαος τὴν ἔβλεπε χαίρων, διότι ἀναγνω-
ρίσασα τὴν μητέρα τῆς καὶ προσευχομένη ἀπεδεί-
κνυσεν ὅτι ἀνέλαβε τὴν υἰεῖαν τῆς. Μετὰ μικρὸν
δὲ ἀνυψώσασα πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τεί-
ναςα τὴν δεξιάν·

— Τὸ σύννεφον, εἶπε, διεσκεδάσθη. . . μ' ἐδί-
δαξες ὅτι πρέπει νὰ κλαύσω τὴν μητέρα μου. . .
Εὐχαριστῶ.

Καὶ σηκωθείτα περιέφερε τὸ βλέμμα περὶ τὸ κοι-
μητήριον ὡς ἂν ἐζήτηε καὶ ἄλλον τάφον. Ἐβλεπες
καθαρὰ ὅτι καὶ νέα ἐρώτησις ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χει-
λέων τῆς· δις ἠνοιξε τὸ στόμα καὶ ἠτένισε τὸν Χα-
ρίλαον διὰ νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἐσιώπησε. Κρύψασα
δὲ ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν, ἔκλαυσε καὶ πάλιν· ἀλλὰ
δὲν ἔκλαυσε μόνον τὴν μητέρα τῆς.

Ἄνεχώρησαν δὲ ἐκεῖθεν ἀμφότεροι σιωπῶντες. Ὁ
Χαρίλαος ἐνόει μὲν ὅτι ἡ ὥρα ἦτο κρίσιμος πρὸς
αὐτόν, ἀλλὰ συσταλλόμενος δὲν ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ
τὴν συντροφὸν του.

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν ἡ Ἐρατῶ εἶπεν ὅτι
ἐπεθύμει νὰ μείνῃ μόνῃ· ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε, μετὰ
σιωπὴν τοσοῦτῳ μακράν, νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' ἐκυ-
τῆς καταμόνας. — Καλὸν αὖριον, εἶπε πρὸς τὸν Χα-
ρίλαον. Καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὸν θάλαμόν τῆς ἀφεί-
σα αὐτόν μετ' ἡν Κ. Γ. Ζ., πρὸς ἣν διπηγήθη οὗτος
τὰ διατρέξαντα.

Ὁ Χαρίλαος κατέτριψεν ὅλην τὴν νύκτα περιφε-
ρόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ ἀκαταπαύστως ἐρχόμε-
νος, ὡς ἂν εἰλικύετο ἀπὸ ἀκατανίκητον δύναμιν, πρὸς
τὴν οἰκίαν τῆς Ἐρατοῦς. Καὶ εἶδε φανὸν λάμποντα
ὀπισθεν τοῦ παραθύρου τοῦ πρᾶσίνου κοιτῶνος, εἰς
τὸν ὁποῖον δὲν ἐπέτρειψεν ἐκείνη νὰ καταλύσῃ ὁ Χα-
ρίλαος· ἡ σκιά τῆς ἐφαίνετο ἐνίοτε διὰ τῶν λευκῶν
παραπετασμάτων· καὶ ποτε ἐλθοῦσα εἰς τὸ παρά-
θυρον ἐκόλλησε τὸ πρόσωπον ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐστάθη
σκεπτομένη. Ἐκεῖνος δὲ κρυπτόμενος τὴν παρετή-
ρει. Τί ἄρα ἐπραττεν εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτός
μεμονωμένη καὶ ἀκοίμητος; Μὴ ἀνεπόλει τὸν κα-
τοικήσαντα ἄλλοτε ἐκεῖ;

Τὴν ἐπαύριον ἦλθεν ὁ Χαρίλαος κατὰ τὴν συνή-
θη

θα ὄραν, καὶ εὗρε τὴν Ἐρατώ εἰς τὴν αἴθουσαν μετὰ τῆς θεῆς τῆς ποροῦσαν πένθιμα. Καὶ λευκὴ ἐσθῆς καὶ ταινίαι κυναὶ ἐγένοντο ἄραντοι. Τὸ ἦθος τοῦ προσώπου τῆς ἦτον ἀλλοτὸν· ὅλη ἐφαίνετο ὡς μεταμορφωθείσα, ὥστε ὁ Χαρίλαος δὲν ἐγνώριζεν οὔτε τὸ βλέμμα, οὔτε τὸ μιδίαμά της. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν τὸν ὑπεδέχθη ἦτο τοσοῦτον περιεσκευασμένος καὶ ψυχρός, ὥστε ἐνόμισαν ὅτι ἀπώλοντο ὄλοι του αἰ ἐλπίδες.

— Ἐρχομαι, εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν, νὰ σὰς ἀποχαιρετήσω.

— Πῶς; ἀναχωρεῖτε; ἠρώτησεν ἡ Ἐρατώ.

— Μάλιστα, ἀναχωρῶ· δὲν εἶμαι πλέον ἀναγκαστὴς εἶναι. Ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει ὅτι ἐπιθύμουν νὰ μείνω διὰ παντός, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἐκείνος τοῦ ὁποίου τὴν μνήμην ἀγαπᾶτε... Πρέπει λοιπὸν νὰ μὲνῶ ξένος πρὸς ἐκείνην πλῆθειν τῆς ὁποίας ἐπέρασα τὰς ὥραιότερας ὥρας τῆς ζωῆς μου; φοβοῦμαι μὴ δὲν με συγχωρήσετε παρουσιασθέντα τόσον καιρὸν μὲ ὄνομα ξένον. Ἐὰν εἴθε ὅποια καὶ ὅταν σὰς ἐγνώρισα!... Ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον... ἡ εὐτυχία μου θὰ ἦτον ὑπερβολικὴ· τὸ κατ' ἐμὲ, ἐπραξά τὸ χρέος μου... ἀνελάβετε τὴν ὑγίαν σας... Σὰς ἀρίστη ὑγίαν.

Τοιαῦτα λέγων ἠθάνετο ἐκλείπουσαν τὴν καρδίαν του· καὶ διὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν του ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν.

— Χαρίλαε! ἀνερωήνησεν ἡ Ἐρατώ.

Καὶ εὐθὺς ἐστάθη ὁ Χαρίλαος. Οἱ ὀρθοκλμοὶ τῆς ἠκτινοβόλου τὴν ὄραν ἐκείνην ἐρωτα καὶ σίνεσιν.

— Προφέρεις λοιπὸν τὸ ὄνομά μου! ἀνέκραξεν ὁ νέος, καὶ ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς.

— Ἀγαπητά μου τέκνα! ἀνέκραξε καὶ ἡ γραῖα· δὲν ἀντέχω πλέον· πρέπει νὰ σὰς ἐναγκαλισθῶ καὶ τοὺς δύο.

—οοο—

Μετὰ πρῆλευσίν τινων ἡμερῶν, νέος τις κατὰ Κυριακὴν παρερισκόμενος εἰς τὸ μέρος τῶν Πατησίων ὅπου παίζει ἡ Μουσικὴ, ἔλειγε πρὸς τινὰ φίλον του·

— Ἐμαθες τὰ νέα;

— Ποῖα; ὅτι ἠλλάξεν ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν;

— Τί ὑπουργοὺς μὲ λέγεις; ἠξέσφεις ὅτι ὁ φίλος μας Χαρίλαος...

— Μήπως ἀπέθανεν;

— Ἀξιόλογα ἀπέθανεν· ὑπανδρεύθη.

— Ἀληθινά! καὶ μὲ ποῖαν;

— Μὲ νέαν τὴν ὁποίαν ἐγνώρισαν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἴδου τί κάμνουν τὰ ταξίδια.

— Καὶ εἰς τὰ ἐδικά μας! ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος.

N.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ. ΠΟΜΠΗΙΑ.

ΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ. (Volumina Herculianensia.)

(Ἐκ τῶν σημειώσεων Ἑλληνος περιηγητοῦ.)

A.

Περικαλλέστατον τὸ προάστειον τοῦ Πορτικίου,

(Portici) σταδίουσ τινὰς ἀπέχον τῆς Νεαπόλεως· εἶναι τὸ θερινὸν καὶ ἀνθηρὸν ἐνδιαίτημα τῆς ἀριστοκρατικῆς τῶν Νεαπολιτῶν τάξεως, καὶ τὸ φθινόπωρον καθ' ἑκάστην πέμπτην, ἐκαὶ μεταφέρεται ἐν ὀχλήματι μὲγας πολιτῶν ὄμιλος, χάριν περιπάτου.

Ὁ φέρων εἰς Πομπηίαν καὶ Καστελαμάρε σιδηροδρόμος διέρχεται καὶ διὰ τοῦ Πορτικίου, ὁ δὲ μετακινῶν περιηγητῆς πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μερῶν ἐκείνων σταματᾷ κατὰ πρῶτον ἐνταῦθα, ὅπως περιεργασθῇ τὸ Ἡράκλειον.

Τὸ Ἡράκλειον καὶ ἡ Πομπηία, δύο ἀκμάζουσαι πόλεις τῆς Καμπανίας, ἀνηγέρθησαν τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει 179 Μ. Χ. καὶ κατεχώσθησαν ὑπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Βεζουβίου, καθ' ἣν ἔγινε θῦμα καὶ Πλίνιος ὁ Πρεσβύτερος.

Ἐπειὸν λοιπὸν ὑπὸ τὴν τέφραν αἱ πόλεις αὗται ὑπὲρ τοὺς 12 αἰῶνας, ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 171,3 ἐργάται σκάπτοντες τὸ ἔδαφος ἵνα θέσωσι τὰ θεμέλια ἀγροτικῆς τινας οἰκίας τοῦ πρίγκηπος Ἐμμανουὴλ Αὐραίνης, Γάλλου νομπευθέντος εἰς Νεάπολιν καὶ κατοικοῦντος εἰς Πορτικί, ἀνεῦρον τυχαίως θόλον τινά, καὶ ὑπὸ τοῦτον ἀγάλματα ἐκ μαρμαροῦ καὶ ὀρειγάλκου, ἅτινα ἀπέστειλον εἰς τὸν Πρίγκηπα. Καὶ τότε μὲν ἡ ἐργασία δὲν ἐπροχώρησεν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1738, ὁ δὸν Κάρολος, βασιλεὺς τῶν δύο Σικελιῶν καὶ ἀκολουθῶν τῆς Ἰσπανίας, διέταξε νὰ ἐπαναληφθῇ δραστηρίως ἡ ἀνασκαφή. Ἀνεκαλύφθη δὲ μὲγας μέρος τῆς ὑπογείου ἡδὴ πόλεως ταύτης, ἥς μετὰ θαυμασμοῦ βλέπει τις φωτιζόμενος ὑπὸ δαδὸς τὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, τὰς εὐθυγράμμους ὁδοὺς, τὰ πεζοδρόμια, κτλ. Ἐν Ἡρακλείῳ εὗρέθη καὶ πλῆθος παύρων, περὶ ὧν θέλομεν διαλαθεῖ κατωτέρω.

Ἡ δὲ Πομπηία ἢ Πομπηῖα, οὗ πόρου καιμένη τοῦ Ἡρακλείου, πόλις τὸ πάλαι μὲν παραθαλασσίαι ἀλλ' ἡδὴ ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης, ἀνεκαλύφθη τυχαίως ἐπίσης τὸ 1755, ἦτοι 42 ἔτη μετὰ τὸ Ἡράκλειον. Αἱ ἀνασκαφαὶ ταύτης ἤρχισαν γενόμεναι διερχῶς καὶ μεθοδικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1799. Ἦτο δὲ πόλις πλουσία καὶ μεγαλοπρεπής, διότι, εἰ καὶ τὸ ἐν πέμπτον μόνον αὐτῆς ἀνωρύχθη, ἀνεκαλύφθησαν ὅμως ὀκτώ ναοί, τρεῖς στοαὶ (πλατεῖαι), δύο θέατρα, λουτρά, ἐν μείγιστον ἀμφιθέατρον, κλπ.

Ὁ Στράβων ἀναφέρει ὡς ἐξῆς περὶ τῶν δύο τούτων πόλεων·

« Ἐχόμενον δὲ (τῆς Νεαπόλεως) φρούριον ἐστὶν Ἡράκλειον, καὶ ἐκκειμένον εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραν ἔχον. Ὅσσοι δ' εἶχον καὶ ταύτην καὶ τὴν ἐραξίης Πομπηίαν, ἣν παραρρεῖ ὁ Σάρνος ποταμὸς. Νώλας δὲ καὶ Νουκερίας καὶ Ἀγέρων ἐπίνειόν ἐστιν ἡ Πομπηία, παρὰ τῷ Σάρνῳ ποταμῷ καὶ δεχομένη τὰ φορτία καὶ ἐκπέμποντι » (Ε. Κ. 4).

Περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Πομπηίας διαλαμβάνει Δίων ὁ Κάσιος (ΕΣΤ) τὰ ἐξῆς·

«... Καὶ προσετι καὶ πόλεις δύο ὄλας, τότε Ἡροκουλάνεον καὶ τοὺς Πομπηίους, ἐν θεάτρῳ τοῦ ὀμίλου αὐτῆς καθήμενον, κατέχοντε. Τοσαύτῃ γὰρ